

Neologizmi u doba koronavirusa u ruskim medijima

Bertović, Dora

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:197987>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Sveučilište u Zadru

Odjel za rusistiku

Sveučilišni diplomski studij

Ruski jezik i književnost; smjer: nastavnički

Dora Bertović

Neologizmi u doba koronavirusa u ruskim medijima

Diplomski rad

Zadar, 2024.

Sveučilište u Zadru
Odjel za rusistiku
Sveučilišni diplomski studij
Ruski jezik i književnost; smjer: nastavnički

Neologizmi u doba koronavirusa u ruskim medijima

Diplomski rad

Student/ica:

Dora Bertović

Mentor/ica:

prof. dr. sc. Marina Radčenko

Zadar, 2024.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Dora Bertović**, ovime izjavljujem da je moj **diplomski** rad pod naslovom **Neologizmi u doba koronavirusa u ruskim medijima** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 9. rujna 2024.

Sadržaj:

1. UVOD	1
1.1. O pandemiji koronavirusa.....	1
1.2. Uloga medija u doba pandemije	3
1.3. Polazišta i ciljevi istraživanja	4
2. NOVE RIJEČI U JEZIKU	7
2.1. Što su neologizmi?	7
2.2. Odnos okazionalizama i neologizama.....	8
2.3. Kategorije neologizama	9
3. METODE, MATERIJALI I CILJEVI ISTRAŽIVANJA	12
3.1. Materijali.....	13
4. ANALIZA	15
4.1. Neologizmi nastali prema tvorbenoj derivaciji	15
4.1.1. Neologizmi nastali afikslnim načinima tvorbe riječi.....	15
4.1.2. Neologizmi nastali bezafikslnim načinom tvorbe riječi.....	21
4.1.3. Neologizmi nastali skraćivanjem	22
4.1.4. Neologizmi nastali slaganjem	23
4.2. Neologizmi posuđenice	32
4.2.1. Vanjezične posuđenice	32
4.2.2. Unutarjezične posuđenice	35
4.3. Neologizmi nastali prema semantičkoj derivaciji	37
4.3.1. Metaforizacija.....	37
4.3.2. Metonimizacija.....	38
4.3.3. Proširenje ili suženje značenja	38
5. ZAKLJUČAK	42
6. BIBLIOGRAFIJA	45
Sažetak:	48
Резюме:.....	49
Abstract:	50

1. UVOD

1.1. O pandemiji koronavirusa

Pandemija koronavirusa postala je poznata javnosti krajem 2019. godine kada se virus ubrzano počeo širiti Kinom, a potom i ostatkom svijeta, zarazivši pritom veliki broj ljudske populacije. U ožujku 2020. godine Svjetska zdravstvena organizacija proglasila je globalnu pandemiju koronavirusa, točnije virusa SARS-CoV-2. U kratko vrijeme, odnosno u samo nekoliko tjedana, promijenio se način života kojega je svo svjetsko stanovništvo dotad poznavalo. Prema navodima Vasilja i Ljevak (2020: 10), virus se širio nevjerojatnom brzinom jer su ga „mogli prenositi i asimptomatski nosači, što je u konačnici pridonijelo njegovom osnovnom reprodukcijском broju te povećalo pandemski potencijal”. Poznata je činjenica da se koronavirus prenosi kapljičnim putem pri kihanju i kašljanju, ali i da isti može preživjeti nekoliko sati na površinama pa se tako može prenositi neizravno primjerice nečistim rukama na kojima je ostao sekret zaražene osobe. Simptomi koji su upućivali na zarazu koronavirusom su kronični umor, povišena temperatura, otežano disanje te bolovi u mišićima i prsnom košu. Bolest COVID-19 za vrijeme pandemije smatrana je za veliko zlo i pošast koja je zahvatila cijeli svijet, iako je kasnije prema nekim podacima bolest bila smrtonosna uglavnom za osobe starije životne dobi te za osobe koje boluju od kroničnih bolesti s obzirom na to da je zaraza u većini slučajeva uzrokovala tek blaži oblik bolesti koja se lakše preboljeva. Samo je mali dio populacije bio podložan razvijanju težeg oblika bolesti COVID-19 pri kojem se stanje pacijenta rapidno pogoršava i može dovesti do smrti. Govoreći o statistikama autori tvrde da je „bolest COVID-19 bila već 7. svibnja 2020. godine potvrđena na 3,6 milijuna slučajeva širom svijeta, među kojima je više od 250 000 njih rezultiralo smrću zaražene osobe” (isto: 10). Pandemija je u većini država, pa tako i u Rusiji, prouzrokovala ozbiljne gospodarske i ekonomske probleme nakon uvođenja raznih epidemioloških mjera opreza i sigurnosti. Mjere su donosile vlasti države radi obuzdavanja širenja zaraze i sprječavanja socijalnog kontakta među stanovništvom pa su se tako za vrijeme trajanja pandemije mnogi građani našli u karanteni do potvrde zarazom ili u (samo)izolaciji nakon potvrde zarazom koronavirusa, a bilo je i određenih perioda potpune karantene, takozvanog *lockdowna*, kada je svo stanovništvo u državi bilo prisiljeno na ograničeno kretanje u okviru policijskog sata i boravak kod kuće. Samim time zatvarane su mnoge državne institucije i ustanove poput fakulteta, škola, dječjih vrtića, kazališta, kina, muzeja, knjižnica i čitaonica, trgovačkih centara, sportskih i ugostiteljskih objekata, odnosno

sva mjesta masovnog okupljanja stanovništva, a u više navrata ograničen je i rad na radnom mjestu. Uvođeni su i kolektivni plaćeni neradni dani, a vlasti su i nakon prvog vala zaraze sugerirale poslodavcima da što više zaposlenih, koji nisu cijepljeni i/ili nisu preboljeli COVID-19, ostane na režimu rada od kuće. Došlo je i do zastoja u međunarodnom, ali i u međugradskom prometu unutar država. Stari su se načini života u kratkom vremenskom periodu zamijenili novima. Dakle, promijenili su se gotovo svi aspekti ljudske svakodnevnice. Drastične državne mjere su poduzimane kada bi ukupan broj osoba kod kojih je potvrđena zaraza koronavirusom bio izazito velik. Sukladno tome, vlasti su postepeno ukidale mjere kada se broj zaraženih u državi smanjivao, što stjecanjem kolektivnog imuniteta, što procijepljenošću stanovništva. Svjetska zdravstvena organizacija službeno proglašava kraj pandemije 5. svibnja 2023. godine, nakon nešto više od 3 godine nepovoljne epidemiološke situacije u svijetu.

Uvođenjem epidemioloških mjera, odnosno zabrana, ograničavanjem slobode kretanja i nametanjem *novog normalnog* za vrijeme ovog izvanrednog stanja u svijetu, pa tako i u Rusiji, vlasti su potaknule mnoštvo reakcija u stanovništvu koje su se najviše odrazile na rječnik ruskog jezika. Bolest COVID-19 dovela je do teških, pa i poražavajućih stanja ljudskog organizma, no pandemija ove bolesti i uvjeti života u kojima se iznenada našla svjetska populacija ponajviše se odrazila na mentalnom i psihičkom zdravlju te postala uzrokom kolektivnog stresa i panike. Nove riječi su nastale kao produkt teških životnih uvjeta, osobito teškog emocionalnog i psihičkog stanja koje prevladava među ruskim stanovništvom (Gromenko, Pavlova i Priëmyševa 2020: 53). Prema tome, svakodnevnicu u doba pandemije trebalo je opisati pravim riječima, a kako je situacija u državi specifična i ne nalikuje na ijednu iz bliže povijesti ruskog naroda, došlo je do masovnog nastanka riječi koje bi je na odgovarajući način prikazale. Te riječi ubrzano su se širile kako u govornoj interakciji tako i u jeziku medija, a važno je naglasiti da su u vrlo kratkom roku postale ključne za shvaćanje novonastale situacije te za komunikaciju među govornicima ruskog jezika. Osim što obilježavaju sve sfere nove stvarnosti u društvu, većina ih je nastala kako bi se bolje predstavilo emocionalno raspoloženje i razmišljanja zajednice. Pogledom na sadržaj iz ruskih medija za vrijeme trajanja epidemije koronavirusa može se zaključiti da su neke riječi nastajale spontano i upotrebljene jednom, pa imaju izraženu individualno-autorsku karakteristiku, dok su neke bile toliko često korištene da su postale oznake tog perioda (isto: 53).

1.2. Uloga medija u doba pandemije

Za početak je bitno naglasiti da vanjski čimbenici kao što su gospodarske, ekonomske, političke, društvene i kulturološke prilike u svijetu mijenjaju društvo nekog naroda, koje u skladu s tim prilikama mijenja jezik kojim se svakodnevno govori. Ako se razmotri uloga koju su odigrali mediji za vrijeme pandemije koronavirusa, može se zaključiti da su u mnogočemu pomogli, ali i odmogli društvu u spomenutom periodu. Mediji, naravno, postoje u konvencionalnim formatima, no sve je veća popularnost *novijih* vrsta medija koji polako istiskuju iz središta pozornosti *stare* medije. Noviji medijski formati koji nas svakodnevno preplavljaju sadržajem su digitalni izvori poput *online* novina i časopisa, društvenih mreža, *online* dnevnika, blogova, *podcasta* (hibridi televizijskog i radijskog sadržaja) i mnogih drugih. U ovim digitalnim, odnosno *online* medijima sudjeluje sva svjetska populacija kojoj je dostupan pristup Internetu. Korisnicima spomenutih medijskih formata, možemo ih nazvati i njihovim autorima i/ili redateljima, cilj je objaviti što originalniji sadržaj i plasirati ga publici na mreži. Dobar format za privlačenje pozornosti čitatelja ili gledatelja treba biti razumljiv, privlačan, prepoznatljiv, prilagođen ciljanoj publici, stilski konzistentan i primjenjiv u raznim žanrovima vijesti. Napredak tehnologije diktira evoluciju jezika, dok Internet, kao jedan od najraširenijih medija, postaje ključna sastavnica u tom procesu. Mediji su danas postali *mjesto javnog okupljanja* društva. Samim time, autorom sadržaja koji se objavljuje može postati tko god ima tipkovnicu i voljan je prenijeti na mrežu svoje stavove i razmišljanja bez obzira bila ona pismena, racionalna, objektivna, svrsishodna, potkrijepljena valjanim izvorom ili ne. Zato smo konstantno zatrpani mnoštvom informacija o raznoraznom temama, od kojih je bitno znati razlučiti što je istinito i relevantno, a što ne, odnosno kreirati vlastito kritičko mišljenje. Znači, Internet pruža mogućnost slobodnog stvaranja, što u konačnici neminovno rezultira stvaranjem novih riječi u jeziku. Govoreći o epidemiji koronavirusa koja je iza nas, možemo zaključiti da su reakcije svog svjetskog stanovništva na nedaću koja nas je zadesila bile poprilično slične, a pogotovo jezični izražaj. Štrkalj Despot (2020: 1) ističe da su se za vrijeme pandemije koronavirusa promijenile teme u svim medijima, na društvenim mrežama i u svakodnevnim razgovorima, kao i način same komunikacije. Bili smo svjedoci nastanka mnogobrojnih neologizama, novih kombinacija, upotrebe i značenja već postojećih riječi u jeziku, prodiranja medicinskog žargona u svakodnevni jezik te metaforičkog izražavanja. U tematskom članku „Rol' media v sozdanii jazyka koronavirusnoj èpohi: pandemija slovotvorčestva”, koji je dio kolektivne monografije *Russkij jazyk koronavirusnoj èpohi*, Prokofjeva i Ščeglova (2021: 65) naglašavaju da „su medijski tekstovi o koronavirusu zaista specifičan materijal, a da su mediji

doživjeli svoju pandemiju – pandemiju stvaranja riječi, što je dovelo do pojave mnoštva neologizama u 2020. godini”. Nadalje, objašnjen je proces stvaranja novih riječi u medijima. Prokofjeva i Ščeglova (2021: 52) definiraju medijsku sredinu kao „aktivni dio jezične upotrebe, gdje se pojavljuju nove riječi, a njihova značenja se učvršćuju i oblikuju”. Specifična jezična situacija, kao što je bio slučaj pandemije od početka 2020. godine, pruža neiscrpan opus novih riječi koje nastaju kao produkti interakcije među korisnicima u internetskom prostranstvu. Nove riječi nerijetko nastaju kako bi se stvarnost u društvu ilustrirala na ironičan ili duhovit način, što dovodi do stvaranja slikovitih metaforičkih oznaka situacije. Tako nastali neoleksemi mogu se, uz često korištenje, ustaliti u jeziku medija pa onda pridobiti nova značenja i komunikativnu težinu, a s vremenom se uz njih vezuju i prateće riječi, što su autorice prikazale na primjeru riječi *коронавирус* i *ковид*. Pregledavajući dostupni medijski korpus pandemije, autorice dolaze do zaključka da se te riječi smatraju jezičnim fenomenima upravo zbog velikog potencijala kojeg su ostvarile prema broju paradigmatičkih i sintagmatskih veza u odnosu na druge riječi. Također, osvrću se i na sve širu semantiku tih neologizama, što tumače kao normalnu posljedicu jer su bili svakodnevno korišteni u masovnim medijima. Učestalost njihove uporabe morala je rezultirati pojavom novih oblika i značenja navedenih pojmova (Prokofjeva i Ščeglova 2021: 52–55). Neki su od tih neologizama zaživjeli samo u internetskoj komunikaciji i postali simbolima mrežnog jezika u doba pandemije, dok je većina ipak korištena i u izvanmrežnim situacijama, odnosno u svakodnevnoj govornoj interakciji među govornicima ruskog jezika. Naposljetku, Prokofjeva i Ščeglova (2021: 62) zaključuju da su „pojedinačni neologizmi u medijima odgovor na zahtjev publike. Dugotrajna pandemija i neizvjesnost njenog završetka izazvali su interes za izričajem koji se razlikuje od svakodnevne statistike o broju oboljelih i pruža emocionalno olakšanje. Zbog toga su posebno bili čitani i traženi tekstovi sa satiričnim ili duhovitim preispitivanjem situacije.” Neprirodni uvjeti života koji su nametnuti početkom pandemije koronavirusa odrazili su se ponajviše na svakodnevni govor stanovništva. Provodeći svo vrijeme kod kuće, ljudi su tražili zabavu i olakšanje od situacije s kojom su se suočavali u medijskom prostoru, što je rezultiralo pojavom novih riječi. Najzanimljivije i najkorisnije nove riječi ubrzo su se našle u izričaju široke narodne mase.

1.3. Polazišta i ciljevi istraživanja

Ideja ovog rada objediniti je riječi koje su nastale kao odgovor na događaje koji su obilježili doba trajanja koronavirusne epidemije. Sva politička, ekonomska, društvena, kulturološka i znanstvena zbivanja za vrijeme pandemije izrodila su mnoštvo novih pojmova u

Rusiji. Jezičnu situaciju u doba pandemije obilježava ekspanzija novih riječi, novih značenja već postojećih riječi u jeziku, kao i procesa jezične igre. Na pandemiju se može gledati kao na poseban događaj u povijesti jer se, kako ističu Gromenko, Pavlova i Priëmyševa (2020: 53), jezični materijal svih jezika svijeta u isto vrijeme mijenjao i punio leksemima gotovo istog značenja radi definiranja novih pojava u svakodnevnicima. Takav fenomen simultanosti u procesima obogaćenja i razvoja velikog broja svjetskih idioma ostat će zapamćen još dugo vremena jer je dokaz ne samo njihove međusobne povezivosti, već i društvene i psihološke prirode jezika kao žive strukture. U okviru pandemije koronavirusa pogotovo je naglašena težnja svjetskog stanovništva ka globalizaciji. Blagus Bertolec (2020: 30) objašnjava kako se leksemi koji su nastali kao posljedica događaja iz naše sadašnjice, u ovom slučaju širenja bolesti COVID-19, upravo radi aktualnosti njihovog značenja sve češće koriste u svakodnevnom izričaju govornika. Shodno tome, određene riječi i izrazi prelaze iz rječnika ograničene uporabe u rječnik opće uporabe kojim se služi većina stanovništva. Takav su primjer u doba pandemije bili medicinski termini poput *koronavirus* i *COVID-19*, a koje su zahvaljujući svojoj učestalosti u govoru dobile raznorazne oblike te složenice s drugim komponentama. Osim što su postale neizostavni dio govorne interakcije, novotvorenice su, kako je već spomenuto, osvojile cijeli Internet – od *online* periodike do društvenih mreža, foruma, mrežnih dnevnika i blogova pa čak i meme vizualizacija koje preslikavaju trenutne fenomene u društvu i viralno se šire. Sve novotvorenice nastale u mrežnim/*online* medijima teško je skupiti na jedno mjesto, budući da se Internet svakoga trenutka obnavlja i nadopunjuje novim sadržajem, a autorom tih sadržaja može postati tko god ima želju izraziti se i dati svoj osvrt, recenziju ili mišljenje o temi. S time se može povezati navod Susi (2023: 30) koja ističe da „su se rječnici neologizama počeli pojavljivati jer rječnici književnog jezika ne uspijevaju brzo reagirati na jezične promjene iz razloga što njihova priprema za izdavanje traje dugo, a u isto vrijeme nastaje još novih riječi”. Shodno tome, dosta je lingvista koji su krenuli u istraživanje rječnika koji je preplavio Internet i svakodnevni život u doba pandemije koronavirusa. Skupina ruskih lingvista pod uredništvom M. N. Priëmyševe objavila je 2021. godine *Slovar' ruskogo jazyka koronavirusnoj èpohi* u kojemu su objedinjeni svi neologizmi nađeni u ruskim medijima vezani za rječnik pandemije, a koji je vjerojatno najrelevantniji rad vezan uz neologizme spomenutog razdoblja. Velik značaj za uspješnost ovog rječnika bilo je upravo praćenje jezičnog razvoja za vrijeme trajanja pandemije, odnosno kad su se događale najintenzivnije promjene vezane za leksik ruskoga jezika. Više o samome rječniku bit će govora kasnije.

U ovom će radu biti provedeno istraživanje nastanka novotvorenica u suvremenim ruskim medijima. Naglasak je dakle na riječima nastalima u razdoblju od prosinca 2019. godine do svibnja 2023. godine u ruskom jeziku, a koje su prema viđenjima autorice ovoga rada najčešće u uporabi u ruskim medijima. Većina materijala preuzeta je iz već spomenutog rječnika *Slovar' ruskogo jazyka koronavirusnoj èpohi*, dok su primjeri uporabe riječi prikupljeni iz članaka ruskih mrežnih časopisa i stranica s novostima, *online* dnevnika i društvenih mreža. Pronađeni neologizmi svrstat će se u kategorije prema načinu tvorbe riječi svojstvenih ruskom jeziku. Pretpostavka je da će pronađeni leksički materijal pripadati većinom kategoriji neologizama nastalih tvorbenim procesima ruskog jezika, a pogotovo prefiksno-sufiksalskom metodom te posuđenicama iz drugih jezika, posebice anglicizmima. Na to navodi činjenica da je pandemija koronavirusa međunarodan problem koji je izazvao krizu na svjetskoj razini, a uz to, poznato je da je engleski jezik – jezik globalizacije. Kako se svjetsko stanovništvo već odavno naziva globalnim selom, velika je vjerojatnost da za nove pojave koje utječu na velike mase cijeli svijet ima gotovo identičan naziv. Internetsko prostranstvo je mjesto koje većina svakodnevno posjećuje i u čijem širenju svjesno sudjeluje. Ono uvelike djeluje na našu podsvijest pa je za očekivati da će riječi s kojima se susrećemo na Internetu postati ubrzo dio našeg izričaja. Pretpostavka je i da će među neologizmima biti posuđenica iz medicinske terminologije, kao i neologizama nastalih tvorbenim procesima ruskog jezika, a koje su dio medicinskog žargona. U medicinski žargon su ubrojane riječi koje se svakodnevno koriste među radnicima u zdravstvu, odnosno najuključenijim sudionicima u prevenciji i liječenju bolesti COVID-19.

2. NOVE RIJEČI U JEZIKU

Gotovo da nema dana kada tijekom interakcije s drugim govornicima bilo uživo ili putem određenih medijskih formata ne nailazimo na neku novu riječ. Možemo već zasigurno tvrditi – *novi dan, nova riječ*. Novotvorenice su neizbježan dio naše svakodnevnice. One su rezultat našeg života, svega što nas okružuje, predmeta naših zanimanja, tema i polemika iz aktualnosti svakodnevnice, igre riječi, pokušaja osmišljavanja originalnog jezičnog izraza u svrhu isticanja i odstupanja od mase. Ljudi danas već nesvjesno stvaraju nove riječi u izražavanju jer su pod utjecajem informacija iz raznovrsnih izvora. Neologizmi nekog jezika mogu biti inspirirani riječima iz stranih jezika, a mogu nastati i prema tvorbenim uzorcima zastupljenim u nekom jeziku. Doduše, više je onih nastalih pod utjecajem sveprisutnog procesa globalizacije, a na koje nailazimo u medijima. Takve riječi mogu zaživjeti u govornom izričaju jedne ili više osoba te se upotrijebiti samo jednom ili više puta. U ovom dijelu rada dat će se definicija pojma novotvorenica, njihova kategorizacija i obilježja u okviru ruske neologije. Obradena teorija bit će potrebna radi boljeg razumijevanja neologizama *koronavirusnog* rječnika ruskog jezika koji će se u radu analizirati.

2.1. Što su neologizmi?

Riječ *neologizam* u ruskom jeziku ima dva sinonima – *novotvorenica* te *inovacija*. Najčešće se koristi izraz *neologizam* pa će se dalje u radu koristiti samo on. Za shvaćanje i definiranje pojma *neologizam* potrebno je napraviti njegovu detaljnu analizu, budući da isti podrazumijeva više aspekata nastajanja. Mišljenja i definicije lingvista se razlikuju kad je riječ o temi neologije, stoga ćemo predstaviti više definicija pojma *neologizam*. Jegorova, Krašeninnikova i Krašeninnikova (2021: 209) navode tumačenje Arnolda (2012) koji shvaća neologizam kao „leksičku jedinicu koja je nastala u nekom jeziku u skladu s modelima tvorbe riječi koji postoje u njemu ili je posuđena za označavanje novoga predmeta ili značenja već postojeće riječi”. Autorice zatim dodaju da je jedna od glavnih odrednica neologizama njihova *novina* pri čemu ukazuju na definiciju Rozena (2000) po kojem se „riječ može smatrati neologizmom sve dok nosi konotaciju novine koja se vremenom gubi”. Nadalje, navedeno je i stajalište Lopatina (1973) da se neologizmi „brzo prestaju percipirati kao nove riječi jer se njihova novost s vremenom istroši”. Jegorova, Krašeninnikova i Krašeninnikova (2021: 209) daju sljedeću definiciju: „Ako se neka nova riječ počne učestalo koristiti među govornicima tog jezika, ona brže prodire u sve sfere života te ulazi u sastav rječnika tog jezika pa se, shodno tome, prestaje percipirati kao novi pojam”. Među dosad spomenutim lingvistima treba istaknuti

teoriju Rozentalja, Golub i Telenkove (2010: 79) koji razlikuju pojam *nova riječ* od *neologizma*. Prema njima, čim se *nova riječ* počne često upotrebljavati i ustaliti se u određenom jeziku, ona se prilagodi gramatičkim pravilima tog jezika i stilski se više ne izdvaja iz ostatka rječnika. Stoga se *nove riječi* ne mogu ubrajati u neologizme. S druge strane, termin *neologizam* sužava i precizira pojam *nove riječi*. Pri identificiranju *novih riječi* uzima se u obzir samo vrijeme njihove pojave u jeziku, dok se svrstavanjem riječi u *neologizme* naglašavaju njihova posebna stilska obilježja prema kojima ih govornici doživljavaju neobičnima. Kad je riječ o tome koliko je novina relativna karakteristika da bi neka riječ bila neologizam najbolje opisuje Popova (2005: 5). Autorica naglašava da je pojam novine nedovoljno definiran, odnosno da zahtijeva daljnje pojašnjavanje jer se novina ne može mjeriti i nema formalizirane karakteristike. Osim toga, Popova (2005: 5) navodi i činjenicu da je „pojam novine krajnje subjektivan, budući da ono što se jednoj osobi čini novo, drugom je govorniku već poznato i stoga subjektivno ocjenjeno kao 'staro'.” Novina je teško opisiva kategorija za proučavanje i određivanje jezične jedinice te se tumači kao „čisto individualno svojstvo svake osobe”. Nadovezujući se na to, postoji još kriterija po kojima je pojam novine teško odrediti. Među njima su (ne)poznatost određene jezične jedinice govorniku jezika, stupanj njene uporabe te uključenosti u aktivni ili pasivni sastav jezika. Autorica pojašnjava kompliciranost određenja neologizma navodeći primjer psiholingvističkog eksperimenta, u kojem su ispitanici u neologizme svrstavali ne samo riječi koje nisu razumjeli, već i njima nepoznat vokabular – historizme i arhaizme. U jeziku postoje slučajevi vraćanja zastarjelih riječi u jezik, odnosno njihova aktualizacija. Primjer su riječi *дума, гимназия, лицей, полиция* koje su nestale iz aktivnog sastava ruskog jezika nakon revolucije 1917., ali su se ponovno počele upotrebljavati krajem stoljeća s donekle izmijenjenim značenjem (isto: 7).

2.2. Odnos okazionalizama i neologizama

Prije nego što odredimo sva obilježja i kategorije neologizama, bitno je znati razlikovati ih od *okazionalizama*.

Prema T. V. Popovoj (2005: 17) okazionalizmi su dio svakog živog jezika. „Naš jezični izričaj, bilo usmeni ili pisani, često je ispunjen mnogim okazionalnim riječima koje nisu općeprihvaćene, ali su stvorene prema postojećim jezičnim modelima i uzorcima te su stoga razumljive, osobito u određenoj jezičnoj situaciji ili kontekstu.” Premda se u svakodnevnom govoru uglavnom koriste leksemi koji su dio standardiziranog rječnika nekog jezika, mogu se nerjetko čuti i individualno-autorske jezične jedinice nastale u danom momentu kako bi bolje

upotpunile određeni kontekst. Upravo iz toga vidljiva je temeljna razlika između okazionalizama i neologizama koji su već ušli u jezik i postali uobičajenim leksičkim jedinicama. Sam termin pokazuje da su takve riječi stvorene jednom, slučajno. Pojam *okazionalizam* ima nekolicinu drugih naziva, a u znanstvenoj literaturi na ovu temu susreću se sljedeći termini: *писательские новообразования, художественные неологизмы, слова-метеоры, слова-однодневки, индивидуально-авторские новообразования* i dr. Dakle, okazionalne riječi su jednokratne leksičke jedinice koje se ne ponavljaju i nemaju povijesnu trajnost, te ne mogu zastarjeti, za razliku od neologizama koji su suprotni arhaizmima. Riječ postaje neologizam kada se integrira u jezik i postane dio njegove povijesti. Neologizmi su riječi koje su nedavno postale uobičajene i zadržavaju dojam novosti neko vrijeme. Oni su redovito reproducirane jedinice jezičnog sustava, dok su okazionalne riječi individualne tvorevine i pripadaju isključivo govoru (Popova 2005: 17–18).

2.3. Kategorije neologizama

T. V. Popova u knjizi *Russkaja neologija i neografija* (2005: 30) navodi četiri klasifikacije neologizama u ruskoj lingvistici: prema stupnju novine jezične jedinice, prema vrsti jezične jedinice, prema vrsti izvanjezičnog objekta kojeg neologizam imenuje i prema načinu nastanka. Rastumačit će se samo podjela neologizama prema načinu tvorbe, koja je bitna za ovaj rad, te prikazati na primjerima. Obzirom na način tvorbe neologizmi ruskoga jezika dijele se u skupine *tvorbene derivacije, semantičke derivacije* te *posuđene* riječi.

U skupinu tvorbene derivacije neologizama (*словообразовательная деривация*) ubrajaju se oni leksemi koji su nastali prema tvorbenim obrascima ruskoga jezika. Ovo je najbrojnija i najraznolikija skupina neologizama u ruskome jeziku, pri čemu se kao najčešći način tvorbe posebno izdvaja sufiksalni način. Popova (2005: 35) navodi da su to riječi nastale prema sljedećim tvorbenim modelima: skraćenice (*аббревиатуры*) kao *ИНН* (индивидуальный номер налогоплательщика), *АО* (акционерное общество); složenice poput *шоу-бизнес, пиар-кампания, интернет-сервис, рок-тусовка* te jednostavne izvedene riječi kao što su *антиреклама, антирыночный, видеоиндустрия, видеопиратство*. Prema Rozentalju (2018: 163–164) u ovu skupinu spadaju tvorenice nastale morfološkim načinima tvorbe među kojima su:

1. afiksalni način (*аффиксация*) s dodatnom podjelom na:

- prefiksalni način – *со-товарищ, сверх-скоростной, пере-читать*
- sufiksalni način – *бан-щик, лет-н-ий, совет-ова-ть*

- prefiksarno-sufiksarni naćin – *под-окон-ник, бес-плат-н-ый*
 - postfiksarni naćin – *учить-ся*
2. bezafiksarni naćin (*безаффиксный способ*) – *взрыв, гниль, ширь*
 3. slaganje (*словосложение*) koje se mođe razdijeliti na slaganje:
 - rijeći (*сложносоставные слова*) – *диван-кровать, платье-костюм*
 - osnova rijeći (*сложные слова*) – *языкознание, пятиэтажный*
 4. skraćivanje (*аббревиация*) pri kojemu se neologizmi mogu tvoriti:
 - od poćetnih slogova cijelog izraza – *профком, спецкор*
 - od poćetnog dijela jedne rijeći i cijele druge rijeći – *сельсовет, стенгазета*
 - od poćetnih slova svih rijeći koje ćine izraz – *РФ, СНГ*
 - od poćetnih glasova rijeći izvornog izraza – *вуз, ТАСС*
 5. obratna tvorba rijeći (*редеривация*), odnosno nastanak nove rijeći uklanjanjem ili zamjenom stvarnog ili lađnog afiksa od nje – *дояр* (od *доярка*)

Semantićka derivacija neologizama (*семантическая деривация*) podrazumijeva rijeći i izraze ruskog jezika koji su dobili novo znaćenje. Popova (2005: 36) navodi da semantićke promjene leksema i frazema mogu biti rezultat jednog od sljedećih naćina:

1. metaforizacija, odnosno prijenos znaćenja po slićnosti – *сценарий визита, компьютерные пираты, живое исполнение песни, транспортный коридор*
2. metonimizacija iliti prijenos znaćenja po bliskosti – *картошка* (oznaka za imenicu „krumpir”, a kasnije i za „rad na vađenju krumpira”)
3. sužavanje ili proširivanje znaćenja pri kojima novo znaćenje rijeći ili izraza postaje manje ili više opće od prvotnoga – *восстанавливать* (prvotnog je znaćenja „obnavljati”, a suženo oznaćava „popravljati”), *грузовик* (oznaka za imenicu „kamion” koja je nakon proširenja dobila višestruko znaćenje „automobil / zrakoplov / svemirski brod namijenjen za prijevoz robe”)

Posljednju skupinu u koju se svrstavaju neologizmi prema naćinu nastanka u ruskom jeziku ćine posuđenice (*заимствования*). Posuđenice je prema jeziku donatoru moguće podijeliti na vanjske posuđenice i unutarnje posuđenice. Vanjske posuđenice (*внешние заимствования*) su one koje su usvojene u ruski jezik iz nekog od stranih, najćešće engleskog, jezika – *боди, свингер, топлесс, гамбургер, роуминг, гель, кондиционер, скраб* i dr. Unutarnje posuđenice (*внутренние заимствования*) su rijeći ruskog jezika posuđene iz nekog

od njegovih podjezika, dijalekata, žargona, primjerice – *байк, дурь, качок, лажа, наркота, облом, попса, тусоваться* (Popova 2005: 35).

3. METODE, MATERIJALI I CILJEVI ISTRAŽIVANJA

Pandemija koronavirusa uzročnik je velikog jezičnog fenomena. Ruski jezik obogatio se za mnoštvo novih pojmova, izraza, sintagmi koji su nastali raznim jezičnim procesima. U idućem dijelu ovog rada bit će predstavljen rječnik tog perioda, koji ukazuje na percepciju i odnos ruskog stanovništva prema izvanrednom stanju, ne samo u državi, već i u cijelome svijetu, tijekom svih događanja koja su uslijedila početkom epidemije koronavirusa. Neosporivo je da aspekti kao što su vrsta djelatnosti govornika, emocije koje on doživljava, kontekst i okruženje komunikacije utječu na izbor riječi (Susi 2021: 27). Veliku ulogu u krizi nastaloj širenjem epidemije odigrali su i već postojeći društveni, kulturni i ekonomski uvjeti koji su se dodatno pogoršali, a posljedice toga su novonastala tegobna psihološka stanja među stanovništvom. Zelenin (1915: 17, cit. prema Gromenko i dr. 2020: 52) tvrdi da se „širenje novih jezičnih pojava među ljudima odvija prema zakonima ne individualne, već društvene psihologije”, što potvrđuje da je kolektivni psihološki stres našao izravan odraz u jezičnoj igri, a kao rezultat toga i u jeziku. Analiza novih riječi nastalih tijekom pandemije može otkriti specifične društvene čimbenike koji oblikuju jezični izričaj. Time se omogućuje bolje razumijevanje značenja novih riječi, njihovih funkcija i značaja u jeziku. Nova riječ može imati više značenja, ali kontekst njezina nastanka pomaže odrediti koje značenje je prikladno u određenom trenutku. Proučavanje konteksta u kojem se pojavljuju nove jezične pojave omogućuje točnije definiranje njihovog značenja i primjene u raznim situacijama, kao i načina na koji se jezični sustavi razvijaju i prilagođavaju promjenama u društvu (Susi 2021: 27).

Neologizmi koji će se spominjati kasnije postali su obilježjima ove epohe i smatrat će se još dugo simbolima perioda pandemije koronavirusa. Bitno je reflektirati se i na vremensko razdoblje u kojem su neologizmi u fokusu ovoga rada nastali. Gekkina (2021: 324) navodi da naziv *koronavirusna epoha*, koji se često koristi u označavanju ovog perioda, zaslužuje posebnu pažnju, budući da je neobično da se izraz *epoha* koristi za tako kratko vremensko razdoblje. Taj izraz ne označava samo vremenski period, već i događaje koji donose posebnost, odnosno nose sadržajnu bit tog razdoblja. Ljudi su se počeli ubrzo referirati na događaje svrstavajući ih u vremenske periode prije, tijekom i poslije pandemije koronavirusa. Autorica ipak opravdava termin *epoha* s lingvističke točke gledišta jer se u nekoliko mjeseci 2020. godine skupio značajan broj jezičnih noviteta koji se po različitim faktorima ističu od neologizama koji su dotad ulazili u ruski jezik (isto: 324). Dakle, svi neologizmi koji su stavljeni u fokus ovoga rada nastali su i bili u upotrebi u razdoblju od pojave koronavirusa, odnosno od prosinca 2019. godine pa sve do kraja pandemije u svibnju 2023. godine.

Pandemija uzrokovana koronavirusnom infekcijom izrodila je pregršt novih riječi u kratkom vremenskom razdoblju. Svakim danom se rječnik punio što novom medicinskom profesionalnom terminologijom, što individualnim tvorevinama stanovništva. Velik broj neologizama nastao je proširivanjem značenja već postojećim pojmovima, aktualizacijom riječi koje se u svakodnevnom govornom izričaju dugo nisu koristile, kao i prijelazom leksika iz rječnika specijalizirane u rječnik opće uporabe. Svrha rada je prikazati i analizirati nove riječi koje se pojavljuju u ruskim medijima, a koje opisuju sadržaje iz svakodnevnice pandemije koronavirusa. Na temelju materijala internetskih tekstova koji su tematski prikladni, sastavljen je svojevrsni rječnik neologizama koji ih klasificira prema načinu nastanka, tj. ulaska u aktivni leksik ruskog jezika. Rad uključuje 156 neologizama koji pripadaju spomenutom razdoblju. Sve su riječi podijeljene u 3 skupine, ovisno o tvorbenim načinima ruskog jezika, a svim navedenim neologizmima dana je definicija, tvorbeni opis te primjer iz medija u odgovarajućem kontekstu.

3.1. Materijali

Materijali korišteni u ovom radu baziraju se na *Slovar' ruskogo jazyka koronavirusnoj èpohi* (dalje u tekstu - *Rječnik*) iz 2021. godine. Autori rječnika su djelatnici i drugi suradnici Instituta za lingvistička istraživanja Ruske akademije znanosti. *Rječnik* je značajan izvor za ovaj rad, stoga je bitno uputiti čitatelja u njegov sastav i sadržaj. Naime, sastavljači su predstavili oko 3500 leksičkih jedinica nastalih u danom periodu. Autori su materijal za rječnik pronalazili u svim medijima i na Internetu gdje su objavljeni tekstovi na ruskom jeziku, a ponajviše u multimedijskoj banci podataka *Integrum*. U prvom dijelu *Rječnika* je nešto više od 1000 aktualnih i značajnih riječi i izraza za trenutnu jezičnu situaciju, koje su dobile puni leksikografski opis, dok drugi dio rječnika sadrži oko 2500 složenih riječi s čestim tvorbenim komponentama bez daljnje obrade. Kako je *Rječnik* objavljen prije pisanja ovoga rada, poslužio je kao izvor neologizama koji će u ovom radu biti svrstani u podjelu prema načinu tvorbe, kao i za leksikografski opis neologizama na ruskom jeziku.

Nakon što je razmotrena potrebna teorijska građa za analizu neologizama, njihovih tvorbenih modela, odrađen je praktični dio rada. Prvu fazu prikupljanja materijala čini pretraga neologizama u raznim kombinacijama na *Googlu* i *Yandeksu*, primjerice: „коронавирусная лексика”, „коронавирусный жаргон”, „язык короны”, „коронавирусная терминология”, „ковид неологизмы” i sl., uslijed čega su pronađeni mnogobrojni neologizmi koronavirusne epohe. Činjenica koju Popova (2005: 5) ističe da je osjećaj novosti neologizama subjektivan

koncept izgrađen na temelju osobnog iskustva izvornog govornika, pa je važno uzeti u obzir činjenicu da se potraga za neologizmima u početku temeljila na individualnom iskustvu autora ovog rada. U drugoj fazi konzultiran je spomenuti *Rječnik*, a pronađeni neologizmi su provjereni u tražilicama baza podataka novinskih *web*-stranica kao što su: *Коммерсантъ*, *Известия*, *АиФ*, *Комсомольская правда*, *Московский комсомолец*, *Ведомости*, *Взгляд* i drugi. Neki neologizmi su bili učestalo korišteni na *web*-portalima, blogovima i društvenim mrežama poput *LiveJournal*, *Собеседник*, *Стихи*, *Проза*, *Дзен*, *КОИТ* i sl., što naravno dokazuje i njihovu stilističku karakteristiku. Posljednja faza prikupljanja građe bila je potraga za „novim” i „starim” značenjima odabranih neologizama. Većina značenja neologizama je, kako je ranije spomenuto, preuzeta iz *Rječnika*, a potom prevedena na hrvatski. No, u spomenutoj literaturi izostaju semantička značenja određenih neologizama, a trebalo je i prikazati prvotna značenja semantičkih neologizama, pri čemu su konzultirani *online* rječnici dostupni na stranicama *Академик* te *Новое в русской лексике. Словарные материалы*. Uzorak predstavljen u radu pomno je odabran upravo zbog toga što velik dio korpusa neologizama epohe ima niz istoznačnica i sinonima. Zato je odabran neologizam samo s jednom od više nađenih komponenti – npr. uzet je neologizam s početnom komponentom *ковид*-, iako postoji neologizam istog značenja s komponentom *корона*- i/ili *коронавирус*-. Isto tako, uzeto je u obzir i koji oblik neologizma je bio učestaliji pri pretraživanju medija. U iduće poglavlje nisu uključeni svi pronađeni neologizmi, ali su, po mišljenju autora, opisani najrazličitiji neologizmi koji pokazuju promjene u ruskom jeziku tijekom pandemije koronavirusa.

Cilj je rada pronađene neologizme nastale u doba pandemije koronavirusa podijeliti u skupine prema načinu tvorbe, prikazati način tvorbe leksema te naposljetku napraviti ishod podjele. Na kraju će se izvesti zaključak kojim načinom tvorbe neologizama u ruskom jeziku je nastalo najviše riječi u promatranom razdoblju. Neologizmi su svrstani u podjele prema ruskoj azbuci, a pisani su velikim tiskanim slovima u svom kanonskom obliku. Zatim je navedeno značenje neologizma na hrvatskom jeziku. Neki neologizmi imaju više značenja, stoga su navedena sva značenja. Neologizmima nastalim tvorbenim načinima te posuđenicama prikazan je način tvorbe, odnosno adaptacije u leksik ruskog jezika, dok je za semantičke neologizme prikazano novo značenje. Za svih 156 leksema koji su obrađeni u analizi nađeni su primjeri u ruskim medijima tako da čitatelj može razumjeti uporabu određenog leksema, uočiti njegovu prilagodbu normama ruskoga jezika. Isto tako, citati iz izvora potkrijepljeni su datumom kada su korišteni u medijima, čime se dokazuje uporaba leksema upravo u doba pandemije koronavirusa.

4. ANALIZA

4.1. Neologizmi nastali prema tvorbenoj derivaciji

4.1.1. Neologizmi nastali afiksanim načinima tvorbe riječi

АНТИВАКЦИННИК – о protivniku obaveznog cijepljenja stanovništva protiv zaraze koronavirusom

Наћин творбе: префиксално-суфиксални → анти- + -вакцин- + -ник

На требования охранников надеть маску, он заявил, что не верит в пандемию и считает коронавирус вымыслом. Когда его отказались пускать, Глазов выхватил пистолет и открыл огонь. (...) Это был почти единственный случай вооружённой агрессии **антивакциников** (*Аргументы Недели*, 23.02.2022).

АНТИКОРОНАВИРУСНЫЙ – 1. namijenjen liječenju ili prevenciji zaraze koronavirusom 2. usmjeren na suzbijanje širenja zaraze koronavirusom

Наћин творбе: префиксално-суфиксални → анти- + -коронавирус- + -н- + -ый

Как **антикоронавирусные** меры повлияли на распространение инфекции и чем опасно ее сочетание с COVID-19 (*Известия*, 16.08.2022).

АНТИПАНДЕМИЙНЫЙ – (о низу мјера) usmjerenih na suzbijanje širenja pandemije koronavirusa

Наћин творбе: префиксално-суфиксални → анти- + -пандемий- + -н- + -ый

И в 2021 году было уже немножко легче, поскольку понимали сложности, которые несет **антипандемийная** программа по части дополнительных зарплат на вакцинирование, тестирование, санобработку, масочный режим, ограничение по доступу зрителей (*Известия*, 26.11.2021).

АНТИМАСОЧНИК – о protivniku upotrebe medicinskih maski tijekom pandemije

Наћин творбе: префиксално-суфиксални → анти- + -масоч- + -ник

Ранее в Берлине и многих других городах Германии не раз проходили марши „**антимасочников**” и отрицателей коронавируса, выступавших против ограничений на фоне пандемии (*Известия*, 17.10.2020).

АНТИПЕРЧАТОЧНИК – о protivniku korištenja jednokratnih rukavica kao sredstva osobne zaštitne protiv zaraze koronavirusom

Наћин творбе: префиксално-суфиксални → анти- + -перчаточ- + -ник

У нас же всё иначе, людям быстро надоели запреты и начали попросту относиться халатно, появились **антимасочники**, **антиперчаточники**, и вообще верователи в то, что нет никакой бляки короны (*Дзен*, 10.11.2020).

БЕЗМАСОЧНИК – onaj koji tijekom pandemije ne nosi medicinske maske

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → без- + -масоч- + -ник

Масочники яростно набрасывались на **безмасочников**: „Ты сейчас убил десять старушек!” **Безмасочники** поколачивали масочников со словами: „Так ты заразный!” (*Известия*, 15.01.2021).

БЕСКОВИДНЫЙ – 1. bez slućajeva zaraze koronavirusom 2. odnosi se na razdoblje bez pandemije koronavirusa; normalno, обично

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → без- + -ковид- + -н- + -ый

Власти региона ожидают, что после запуска производства собственных экспресс-тестов российский полуостров сможет в следующем году стать первой в России **бесковидной** территорией (*Коммерсантъ*, 28.10.2021).

БЕСПЕРЧАТОЧНИК – о особи koja ne koristi jednokratne rukavice kao sredstvo osobne zaštite

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → без- + -перчаточ- + -ник

Но контроль за соблюдением гражданами и предпринимателями антиковидных требований не ослабевает. Наоборот, число тех, кто может составлять протоколы на безмасочников и **бесперчаточников**, еще увеличился (*Комсомольская правда*, 23.03.2021).

БЕССИМПТОМЩИК – о особи koja болuje od zaraze koronavirusom bez израћених simptoma

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → без- + -симптом- + -щик

Дело в том, что это средство индивидуальной защиты призвано уберечь окружающих от тех, кто болеет бессимптомно, в случае если сами „**бессимптомщики**” носят маски (*Rodina.news*, 22.10.2020).

ВИРУСОВАТЬ – širiti zarazu, zaraziti (о zarazi koronavirusom)

Наћин tvorbe: sufiksalni → вирус- + -ова + -ть

Этот вирус – программа на самоуничтожение. Этой программой нас „**вирусуют**” все – начиная от близких людей и заканчивая обществом (*Дзен*, 09.04.2023).

ДОКОВИДНЫЙ – о периоду prije pandemije koronavirusa; prijašnji, uobićajeni, sličan ili sličan onom koji je postojao prije razdoblja pandemije

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → до- + -ковид- + -н- + -ый

Сегодня много проблем, которые фиксировались в **доковидные** времена, становятся массовыми. Речь прежде всего о постстрессорном расстройстве, вызванном COVID-19. До пандемии аналогичный по силе стресс пережили далеко не все и уж точно не одновременно (*Огонёк*, 28.12.2020).

ЗАКАРАНТИНИТЬСЯ – uvesti karantenu, nametnuti karantenu

Наћин творбе: префиксално-суфиксални → за- + -карантин- + -и- + -ть- + -ся

Надо продолжати жить, мы не можем бесконечно себя закупоривать в четырёх стенах, **закарантиниться** так, чтобы не показываться (*Известия*, 17.06.2020).

ЗАЛОКДАУНИТЬ – zatvoriti se u strogu karantenu

Наћин творбе: префиксално-суфиксални → за- + -локдаун- + -и- + -ть

Если нас **залокдаунят** ещё на год-другой, то будем разглядывать фотки, вспоминать и ехать виртуально (*Дром*, 31.05.2021).

ЗУМИЗАЦИЯ – o raširenoj upotrebi internetske videokonferencijske platforme Zoom kao rezultatu njezine učestale upotrebe tijekom razdoblja karantene

Наћин творбе: суфиксални → зум- + -изаци- + -я

Зумизация нашей жизни произошла на фоне сильнеешего нервного напряжения, которое стало следствием информационной войны по поводу коронавируса (*РБК+*, 15.02.2021).

ЗУМИТЬСЯ – održavati radne sastanke, učiti, komunicirati putem interneta korištenjem internetske videokonferencijske platforme Zoom

Наћин творбе: суфиксални → зум- + -и- + -ть- + -ся

Словарь эпохи коронавируса: „Ковидиоты на самоизоляции зачали корониалов, **зумились** и оформили ковидиворс” (*Комсомольская правда*, 22.05.2020).

ИЗОЛЯНТ – o особи koja je u karanteni zbog sumnje na zarazu koronavirusom

Наћин творбе: суфиксални → изол- + -янт

Милость от власть держащих: право на трудовую деятельность, получения кода на свободное передвижение. Ради этого можно согласиться на всё что предложат: стерилизацию, вакцинацию, чипизацию. Что угодно ради того чтоб вырваться из положения обычного **изолянта** (*Фотострана*, 30.05.2020).

КАРАНТИНОВАНИЕ – o mjestu boravka tijekom trajanja režima karantene

Наћин творбе: суфиксални → карантинова- + -ни- + -е

Разрешают поход только до магазина и обратно и то только до вблизи от дома, т. е. в радиусе 1 км от места **карантинования** и неважно, что там продукты дороже нежели там где вы обычно приобретаете (*9111.ru*, 27.03.2020).

КАРАНТИСТ – o особи koja je u strogoj karanteni (zbog zaraze ili sumnje na zarazu koronavirusom)

Наћин творбе: суфиксални → карант- + -ист

Записки сумасшедшего **карантиста** часть 2 (*Стихи.ру*, 25.03.2020).

КОВИДЁНОК – 1. o mladunčadi neke životinje rođenima tijekom pandemije koronavirusa 2. o djetetu čije se рођење planira за vrijeme pandemije koronavirusa

На́чин tvorbe: sufiksalni → ковид- + -ёнок

Работники зоопарка кормят и лелеят трёхдневного малыша. И купаться, **Ковидёнок**, любит регулярно (*БезФормата.com*, 07.04.2020).

КОВИДИТЬ – 1. bolovati od bolesti COVID-19 2. zaraziti se koronavirusom 3. biti u karanteni zbog zaraze koronavirusom 4. u govoru COVID disidenata – obmanjivati, manipulirati društvom preuveličavanjem opasnosti zaraze koronavirusom 5. dijagnosticirati i liječiti zarazne bolesti uzrokovane zarazom koronavirusom

На́чин tvorbe: sufiksalni → ковид- + -и- + -ть

В поликлинике, где один кабинет на всех температурающих. В красной зоне. Даже если ты не **ковидил**, то 5 часов в очереди тебе обеспечат корону по-любому, – пишут в соцсетях (*БезФормата.com*, 09.02.2022).

КОВИДНУТЬ – 1. razboljeti se, zaraziti se koronavirusom 2. zaraziti se infekcijom koronavirusom 3. uzrokovati štetu, izazvati jak stres

На́чин tvorbe: sufiksalni → ковид- + -ну- + -ть

„Заразиться, заболеть (болеть, переболеть) коронавирусом”: немножко „**ковиднул**”; зараженные „ковидят” дома; коронавирусом на дому (*Инфоурок*, 30.06.2023).

КОВИДУШКА – o bolesti COVID-19, o zarazi koronavirusom

На́чин tvorbe: sufiksalni → ковид- + -ушк- + -а

Например, шутливые, ироничные наименования: „**ковидушка**”, „отец Ковидий”, „короныша”, „ковидич”, „короназьябра” — позволяют посмеяться над угрозой, сделать ее не такой страшной хотя бы на уровне слова (*Правмир*, 09.09.2021).

КОРОНАВИРУСИТЬ – 1. u govoru COVID disidenata – obmanuti, manipulirati društvom preuveličavanjem opasnosti od zaraze koronavirusom 2. zaraziti se koronavirusom 3. biti u karanteni zbog zaraze koronavirusom

На́чин tvorbe: sufiksalni → коронавирус- + -и- + -ть

Так, „**коронавирусить**” может означать и нахождение на саомизоляции, и сам процесс болезни COVID-19 (*Тюменские известия*, 11.12.2020).

КОРОНАВИРУСНОСТЬ – 1. o zarazi koronavirusom 2. o atmosferi, o raspoloženju u društvu karakterističnom za razdoblje pandemije koronavirusa 3. o pripadnosti obitelji koronavirusa

На́чин tvorbe: sufiksalni → коронавирус- + -н- + -ость

Один человек накануне умер. Выявлено 19 новых инфицированных. **Коронавирусность** на уровне 57 человек на 100 тысяч жителей (*Северные Новости*, 09.04.2020).

КОРОНАВИРУСНУТЬСЯ – 1. razboljeti se, zaraziti koronavirusom 2. krenuti, početi (o zarazi koronavirusom) 3. uzrokovati štetu, izazvati jak stres

На́чин tvorbe: sufiksalni → коронавирус- + -ну- + -ть- + -ся

Коронавирусулись: праздничный концерт „Крымская весна” в крае отменили (*БезФормата.com*, 11.03.2020).

МЕГАЛОКДАУН – o novoj, strogoj karanteni koja je uvedena u nekim europskim državama zbog širenja novih sojeva zaraze koronavirusom početkom 2021. godine

Način tvorbe: prefiksalni → мега- + -локдаун

СМИ сообщили о планах Меркель ввести в Германии „мегалокдаун” (*Газета.Ru*, 14.01.2021).

ОКОЛОКОВИДНЫЙ – posredno ili neizravno povezano s pandemijom koronavirusa

Način tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → около- + -ковид- + -н- + -ый

„Околоковидные” новости из Европы в последние недели напрягают. В Португалии по всей стране введено чрезвычайное положение (*АиФ*, 21.10.2020).

ОТКОВИДИТЬ – опоравити се од заразе koronavirusom; preboljeti COVID-19

Način tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → от- + -ковид- + -и- + -ть

На траурное молчание утешила её, что у нас сыном это уже третья ходка в ковид. Всё нормально. Правда первые две были неофициально. Теперь мне нужна запись, что **отковидила** по всем правилам мирного времени (*LiveJournal*, 15.01.2022).

ПЕРЕКОВИДИТЬ – 1. опоравити се од заразе koronavirusom; preboljeti COVID-19 2. zaraziti mnoge ljude koronavirusom

Način tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → пере- + -ковид- + -и- + -ть

Они ведь, как и все мы сегодня, „пандемийцы”, их дети „пандемиалы”, многие уже „**перековидили**”, а кто еще нет, должен серьезно задуматься, кто он: „вакцинофил” или „антиваксер” (*Медицинский вестник*, 06.09.2021).

ПОГУЛЯНЕЦ – o osobi koja krši režim samoizolacije tijekom pandemije

Način tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → по- + -гуля- + -нец

По отношению к наруже люди-коронавты делятся на послушных сиддомцев, которые исправно сидят вжоперти, и неслухов-**погулянцев** (*Мел*, 14.10.2020).

ПО-ПАНДЕМИЙНОМУ – onako kako je preporučeno tijekom razdoblja karantene zbog sprječavanja zaraze koronavirusom, u skladu sa sanitarnim mjerama

Način tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → по- + -пандемий- + -н- + -ому

Журналистов покрыли серебром, а пирожки футлярами. Пресс-конференция Путина **по-пандемийному** (*Комсомольская правда*, 23.12.2021).

ПОСЛЕКОВИДНЫЙ – posljedice koje se javljaju nakon završetka pandemije koronavirusa; karakteristični su za to razdoblje

Način tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → после- + -ковид- + -н- + -ый

Павильоны „Здоровая Москва” помогут выявлять **послековидные** осложнения (*Life.ru*, 09.08.2021).

ПОСТКОВИД – 1. о fizičkom stanju i dobrobiti osoba koje su preboljele zarazu koronavirusom; isto što i post-COVID sindrom 2. o promjenama u psihičkom stanju, ponašanju i navikama u društvu zbog dugog boravka u strogoj karanteni tijekom pandemije

Наћин tvorbe: prefiksalni → пост- + -ковид

По словам врача, для таких состояний в медицине используется термин „**постковид**”, которым описывают симптомы у переболевшего коронавирусом, даже когда этап активной борьбы иммунной системы с вирусом завершился (*Взгляд*, 26.01.2021).

ПРЕДКОВИДНЫЙ – 1. o vremenu prije pandemije koronavirusa 2. sličan ili sukladan onom koji je zaražen za vrijeme pandemije ili karakterističan za to razdoblje

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → пред- + -ковид- + -н- + -ый

Последние статистические данные показали, что рынок труда восстановился до **предковидного** уровня с безработицей ниже 4% (*Известия*, 14.02.2022).

РАЗИЗОЛИРОВАТЬСЯ – prestati se pridržavati režima karantene

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → раз- + -изол- + -ирова- + -ть- + -ся

Итак, **разизолировались** до масок и перчаток, и рекомендациям лицам старше воздержаться от выхода на улицу (*Проза.ру*, 13.06.2020).

РАСКАРАНТИНИТЬСЯ – prestati se pridržavati režima karantene za vrijeme pandemije koronavirusa

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → раз- + -карантин- + -и- + -ть- + -ся

– Недавно появилось выражение „народ **раскарантинился**”. Я думала, это по аналогии с „разболелся”, то есть сильно заболел, а оказалось – это „вышел из карантина” (*Комсомольская правда*, 19.04.2021).

СКОВИДИТЬСЯ – 1. zaraziti se infekcijom koronavirusom 2. umrijeti od bolesti izazvane zarazom koronavirusom 3. ubiti se

Наћин tvorbe: prefiksalno-sufiksalni → с- + -ковид- + -и- + -ть- + -ся

Они „**сковидились**”, но победили коронавирус: число выздоровевших в Челябинской области перевалило за 20 тысяч (*Комсомольская правда*, 17.12.2020).

УДАЛЁНЕЦ – o особи koja radi na daljinu zbog režima karantene uvedenog zbog suzbijanja zaraze koronavirusom

Наћин tvorbe: sufiksalni → удалён- + -ец

Тренд года – дистанционная работа. В результате большинство „**удаленцев**” находятся перед монитором больше 10 часов в сутки, и никто больше не говорит о вредном воздействии излучения и усталости глаз (*Дзен*, 01.01.2021).

УХАНЬКА – 1. o zarazi koronavirusom COVID-19 2. u govoru liječnika – o sredstvima osobne zaštite protiv zaraze koronavirusom proizvedenoj u Kini

Način tvorbe: sufiksadni → Ухань- + -к- + -а

А ведь многих жертв **уханьки** сжигают в печках крематориев, так что потом хрен поймёшь, от какой именно формы **уханьки** помер тот или иной человек (*LiveJournal*, 26.04.2020).

ЭКС-КОВИДНИК – o osobi koja je preboljela zarazu koronavirusom

Način tvorbe: prefiksadni-sufiksadni → экс- + -ковид- + -ник

С начала августа от необходимости нахождения на карантине были избавлены граждане уже переболевшие коронавирусом. Для подтверждения статуса „**экс-ковидник**” было необходимо представить (...) медицинские справки и после небольших формальностей – вперед в Цхинвал (*Газета Республика*, 05.09.2020).

4.1.2. Neologizmi nastali bezafiksadnim načinom tvorbe riječi

ДИСТАНТ – 1. format učenja na daljinu pomoću videokonferencijskih platformi 2. oblik profesionalne aktivnosti na daljinu

Način tvorbe: дистанционный → дистант

Так, до 1 апреля продлено требование к работодателям отправлять на „**дистант**” не менее 30 процентов сотрудников, а также требование соблюдать домашний режим для горожан старше 60 лет и хронически больных (*Lenta.ru*, 19.01.2022).

КОРОНА – 1. o koronavirusu SARS-CoV-2 – virusu koji uzrokuje tešku zaraznu bolest dišnog sustava COVID-19 2. o bolesti izazvanoj zarazom koronavirusom, o COVID-19

Način tvorbe: коронавирус → корона

У вакцинированных COVID-19 будет проходить как сезонная „**корона**” — небольшая простуда (*Известия*, 27.05.2021).

НАРУЖА – o onome što se nalazi izvan prostorija (na ulici, u zraku itd.)

Način tvorbe: наружный → наружа

Это вот то, куда выйти — целое приключение, требующее отдельного дресс-кода и мер безопасности. И куда надо получать пропуск. С 1 июня в Москве — хотя и „повзводно” — разрешили прогулки, и посмотреть, какая она, „**наружа**”, стало проще (*Московский комсомолец*, 02.06.2020).

ЭпиВак – rusko jednododkomponentno peptidno cjevivo protiv zarazne bolesti COVID-19

Način tvorbe: ЭпиВакКорона → ЭпиВак

Напомним, что сейчас в столице можно сделать прививку от коронавируса следующими препаратами: „Спутник V”, „ЭпиВак”, „КовиВак” и „Спутник Лайт”. Все они имеют возрастные ограничения – 18+ (*Комсомольская правда*, 23.06.2021).

4.1.3. Neologizmi nastali skraćivanjem

ВОЗ – specijalizirana agencija Ujedinjenih naroda čija je glavna funkcija rješavanje međunarodnih zdravstvenih problema svjetskog stanovništva

Način tvorbe: Всемирная организация здравоохранения → ВОЗ

По официальным данным ВОЗ, за последние две недели случаи заболевания коронавирусной инфекцией обнаружили в 114 странах, а количество зараженных в мире превысило 118 тысяч человек (*АиФ*, 12.03.2020).

КОВИД – 1. teška zarazna respiratorna bolest uzrokovana koronavirusom SARS-CoV-2; zaraza koronavirusom 2. koronavirus SARS-CoV-2 – virus koji uzrokuje tešku zaraznu bolest dišnog sustava COVID-19 3. o pandemiji koronavirusa, o uvjetima života i rada uzrokovanih pandemijom

Način tvorbe: od eng. COronaVIrusDisease2019 → COVID-19 → КОВИД-19, ковид

Вопрос к пульмонологу: Если ковид — не респираторная инфекция, то откуда пневмония (*Life.ru*, 02.09.2021).

„Нас уже закалил ковид”. Как предприниматели поддерживают своих сотрудников (*Ведомости*, 18.04.2022).

ПЦР – jedna od metoda otkrivanja zaraze koronavirusom; visokoprecizna molekularno-genetička dijagnostička metoda koja omogućuje prepoznavanje raznih zaraznih i nasljednih bolesti kod ljudi, uključujući COVID-19

Način tvorbe: полимеразная цепная реакция → ПЦР

Всем присутствующим сделали сначала экспресс-тест, затем ПЦР, выдали антиковид-наборы (*rusfencing.ru*, 28.11.2021).

СИЗ – sredstva osobne zaštite protiv zaraze koronavirusom; medicinske maske, jednokratne rukavice, respiratori, itd.

Način tvorbe: средства индивидуальной защиты → СИЗ

Врачам не хватает халатов и масок, они стирают и используют по много раз одноразовые СИЗ (*Коммерсантъ*, 16.10.2020).

WFH – o radu na daljinu za vrijeme pandemije koronavirusa

Način tvorbe: od eng. work from home → WFH

Согласно исследованию проекта **WFH**, возможность работать из любого места стала представлять для сотрудников такую же ценность, как повышение зарплаты на 10% (*Forbes.ru*, 20.01.2022).

4.1.4. Neologizmi nastali slaganjem

A) Slaganje dviju (ili više) osnova riječi bez interfiksa – сложение без интерфикса

ДАЧАИЗОЛЯЦИЯ – o provođenju karantene, razdoblja samoizolacije na vikendici

Način tvorbe: дача + изоляция

Когда грянула пандемия, мы все массово ушли на дистант, ковикулы и **дачаизоляцию**, начали совещаться в зуме и практиковать догшеринг (*Нижегородская правда*, 18.01.2022).

КОВИД-АПОКАЛИПСИС – o pandemiji koronavirusa kao globalnoj katastrofi

Način tvorbe: ковид + апокалипсис

Ковид-апокалипсис. Как связаны катастрофа в медицине и федеральная территория в Сочи? (*Republic*, 15.11.2020).

КОВИД-БОЛЬНИЦА – bolnica stvorena ili prenamijenjena za liječenje pacijenata zaraženih koronavirusom

Način tvorbe: ковид + больница

Главврачи **ковид-больниц** позвали антиваксеров на экскурсии в „красные зоны” (*Газета.Ru*, 24.11.2021).

КОВИД-БРИГАДА – o specijaliziranoj jedinici hitne medicinske pomoći koja obavlja posjete pacijentima sa simptomima zaraze koronavirusom

Način tvorbe: ковид + бригада

В каждой поликлинике у нас есть так называемая выездная мобильная бригада, или **ковид-бригада**. Когда-то у нас по поликлиникам было и 6, и 7 бригад (*ПЛН*, 11.08.2022).

КОВИД-ДИССИДЕНТ – o osobi koja negira postojanje zaraze koronavirusom i ignorira preventivne mjere za suzbijanje njezina širenja

Način tvorbe: ковид + диссидент

„Похоронила семью”: как **ковид-диссиденты** поверили в коронавирус (*Газета.Ru*, 08.11.2020).

КОВИД-ИДИОТ – 1. u govoru pobornika pridržavanja protuepidemijskih mjera – o onima koji ignoriraju preventivne mjere i s nepovjerenjem se odnose prema informacijama o zarazi koronavirusom 2. u govoru COVID disidenata – o onima koji se poslušno pridržavaju protuepidemijskih mjera i nekritički se odnose prema službenim informacijama o zarazi koronavirusom

Način tvorbe: ковид + идиот

Грубо говоря, мы разделились на тех, кто за, и кто против. Еще грубее — на карантинщиков и „ковид-идиотов” (*Газета.Ру*, 18.07.2020).

КОВИД-ИСТЕРИЯ – o panici, *hypeu*, *uzbuđenju* oko teme zaraze koronavirusom

Način tvorbe: ковид + истерия

„Можно с уверенностью прогнозировать восстановление рейтингов при снижении количества заболевших и — соответственно — общественной тревожности, а также градуса **ковид-истерии** СМИ”, — утверждают они (*Коммерсантъ*, 26.07.2021).

КОВИД-КРИЗИС – o pandemiji koronavirusa kao gospodarskoj, društvenoj, političkoj krizi

Način tvorbe: ковид + кризис

КОВИД-кризис и его влияние на экономику и промышленность России (*МЭФ*, 22.09.2020).

КОВИД-НИГИЛИСТ – o osobi koja negira postojanje zaraze koronavirusom i ignorira preventivne mjere za suzbijanje njezina širenja

Način tvorbe: ковид + нигилист

Еще одного человека наказали на 15 000 рублей за повторное появление без средств защиты органов дыхания в торговой точке. В Саратовском районе один „**ковид-нигилист**” попался в магазине (...) (*Четвертая власть*, 16.02.2021).

КОВИД-ОТРИЦАТЕЛЬ – o osobi koja negira opasnost zaraze koronavirusom i ne pridržava se protuepidemijskih mjera za suzbijanje njezina širenja

Način tvorbe: ковид + отрицатель

Например, поначалу довольно заметны были **ковид-отрицатели**, которые вообще не верили в существование болезни и с ехидцей спрашивали: „А среди ваших знакомых есть хоть один переболевший?” (*Взгляд*, 30.03.2021).

КОВИД-СВЕТОФОР – 1. kod u boji za označavanje teritorija na karti ovisno o razini prevalencije zaraze koronavirusom u njima 2. metoda za rješavanje društvenih i gospodarskih aktivnosti koja se temelji na uzimanju u obzir koda boja za označavanje teritorija na karti ovisno o razini prevalencije zaraze koronavirusom u njima

Način tvorbe: ковид + светофор

Александр Дрозденко подчеркнул, что соблюдение масочного режима и требований Роспотребнадзора в районах области „красной” зоны проверяет 21 контрольная бригада из сотрудников администрации, а система обозначения „**ковид-светофор**” сохраняется, чтобы эффективно распределять ресурсы по районам (*Вести*, 16.10.2020).

КОВИД-СЕРТИФИКАТ – dokument, potvrda o cijepljenju protiv zaraze koronavirusom

Način tvorbe: ковид + сертификат

Евросоюз предложил Минздраву обсудить возможность включения российских документов о вакцинации в свою систему **ковид-сертификатов**, заявил посол ЕС в Москве Маркус Эдерер (*Ведомости*, 08.07.2021).

КОРОНААЛАРМИСТ – о особи koja преувелиčava опасност од заразе koronavirusom i о tome širi alarmantne glasine

Наћин tvorbe: корона + алармист

В своей вчерашней статье, возражая **коронаалармистам**, в частности Игорю Яковенко, которые, на мой взгляд, гипертрофированно преувеличивают угрозу коронавируса, взвинчивая панические настроения в обществе (...) (*Каспаров.Ru*, 15.04.2020).

КОРОНАДЕПРЕССИЯ – о depresivnom, tjeskobnom, depresivnom stanju ljudi zbog pandemije koronavirusa i s njom povezanih restriktivnih mjera

Наћин tvorbe: корона + депрессия

Отмена музыкального конкурса „Евровидение” из-за пандемии COVID-19 внесла свой вклад в общеевропейскую **коронадепрессию**, но оказалось, что есть еще способы для поднятия бодрости духа (*Правда.Ру*, 03.04.2020).

КОРОНАОПТИМИСТ – о особи koja podcjenjuje опасност од заразе koronavirusom

Наћин tvorbe: корона + оптимист

Коронаоптимисты (это как коронаскептики, только наоборот) радостно подсчитывали миллионы жертв эпидемии (*МирТесен*, 28.12.2020).

КОРОНАПАНИКА – 1. о pretjeranom, prekomjerno emocionalnom reagiranju vlada raznih država na pandemiju koronavirusa 2. о strahu од obolijevanja i заразе koronavirusom

Наћин tvorbe: корона + паника

Коронапаника. Как не сойти с ума от тревоги и плохих новостей (*ТАСС*, 18.03.2020).

КОРОНАПАЦИЕНТ – о особи зараžеној koronavirusom i koja je pod zdravstvenim nadzorom

Наћин tvorbe: корона + пациент

По словам Геийкманн, больница пока ещё справляется с потоком **коронапациентов**. Однако она выразила опасения в связи с пиком в количестве заражений, который ожидается к концу следующей недели (*ИА REGNUM*, 21.03.2020).

КОРОНАПЕССИМИСТ – о особи koja je previše ozbiljna i pesimistična u vezi pandemije koronavirusa ili informacijama о njoj

Наћин tvorbe: корона + пессимист

Коронаэнтузиасты, или, может быть, лучше назвать их **коронапессимистами**, – люди совсем другого сорта. Они непрерывно рассылают апокалиптические картины времен разгара эпидемии (...) Всеобщее ношение масок и перчаток – их фетиш (*Ведомости*, 12.05.2020).

КОРОНАСКЕПТИК – o osobi koja sumnja u postojanje pandemije koronavirusa

Način tvorbe: корона + скептик

Только за одни сутки в стране умерло 320 человек. **Коронаскептики** почему-то думают, что их хворь обойдет стороной или будет протекать в легкой форме. Думают они так до первого зараженного в семье (*Псковская Лента Новостей*, 27.10.2020).

ЛАЙТ-КАРАНТИН – o blagoj karanteni za zaražene koronavirusom

Način tvorbe: лайт + карантин

Пару недель назад у нас ввели, как это называют в России, **лайт-карантин**. То есть все, кто мог, перешли на удаленную работу, людей призывают как можно реже выходить на улицу и больше двух не собираться (*Петербургский дневник*, 28.03.2020).

МАСКА-ЭКРАН – prozirni plastični štítник za lice s nosačem za oko glave, koji štíti od virusa, bakterija itd.

Način tvorbe: маска + экран

Россияне в условиях недостатка медицинских масок начали использовать защитные **маски-экраны** из пластика для лица (*Lenta.ru*, 11.04.2020).

ПЦР-ТЕСТ – medicinski reagens za dijagnostiku metodom PCR

Način tvorbe: ПЦР + тест

„В России для того, чтобы человек считался заболевшим, у него должны быть симптомы и положительный **ПЦР-тест**, или просто положительный ПЦР-тест, если он проверяется профилактически” (*Ведомости*, 12.01.2022).

В) Slaganje dviju (ili više) osnova riječi s interfiksom – сложение с интерфиксом

ВАКЦИНОДИССИДЕНТ – o protivniku obveznog cijepljenja stanovništva protiv zaraze koronavirusom

Način tvorbe: вакцина- + -о- + -диссидент

„(...) определились группы антиваксеров, среди которых вакциноскептики, не доверяющие вакцине и считающие, что в ней нет необходимости, вакцинокритики и **вакцинодиссиденты**. Эти люди чётко понимают свои причины отказа от вакцинации, и нам тоже их важно понять” (*БезФормата.com*, 10.12.2021).

ВАКЦИНОКРИЗИС – o krizi uzrokovanoj nedovoljnom procijepljenošću stanovništva za vrijeme pandemije koronavirusa

Način tvorbe: вакцина- + -о- + -кризис

В Еврокомиссии признают, что сильно ошиблись в расчетах при заказе препарата. О том, как Евросоюз пытается справиться с **вакцинокризисом** (...) (*mbk.media*, 14.03.2021).

ВАКЦИНОСКЕПТИК – o protivniku obveznog cijepljenja stanovništva protiv zaraze koronavirusom

Наћин tvorbe: вакцина- + -о- + -скептик

Достаточно запросить данные, сколько „вакцинированных” лежит в местной красной зоне. Есть процент подозрительно высокий (...) Если вы принципиальный **вакциноскептик**, лучше ничего не делайте (*Комсомольская правда*, 16.11.2021).

ГОЛОМОРДЫЙ – u govoru pobornika poštivanja protuepidemijskih mjera, riječ je o protivniku nošenja sredstava osobne zaštite, pa tako i medicinskih maski

Наћин tvorbe: гол- + -о- + -морд- + -ый

Война "масочников" с „безмасочниками” - „**голомордыми**” – первая кровь? (*LiveJournal*, 24.11.2020).

КОВИДОБОРЕЦ – o osobi koja pokušava spriječiti širenje zaraze koronavirusom

Наћин tvorbe: ковид- + -о- + -борец

На помощь волгоградским **ковидоборцам** едут из Москвы (*СоцИнформБюро*, 15.11.2021).

КОВИДОПСИХОЗ – o uzbuđenju, *hypeu*, panici oko teme zaraze koronavirusom

Наћин tvorbe: ковид- + -о- + -психоз

Конечно, ни мне, ни кому-либо другому в тот момент даже в страшном сне не могло прийти в голову, что весь 2020 год в РФ пройдет под знаком **ковидопсихоза** и его последствий (...) (*ZINOVIEV.INFO*, 31.12.2020).

ЛОХОВИРУС – u govoru COVID disidenata – o zarazi koronavirusom kao fiktivnoj pojavi koja postoji samo virtualno ili u medijima, a pogoduje vladajućim svjetskim poslovnim elitama

Наћин tvorbe: лох- + -о- + -вирус

Выходит власти наплевать на жизни россиян, раз им разрешат покидать свои убежища? Или власти уже не в силах скрывать, что **лоховирус** не несёт никакой опасности? (*КОИТ*, 26.04.2020).

СИДИДОМЕЦ – u govoru COVID disidenata – o osobi koja je pobornik karantene, samoizolacije i protuepidemijskih mjera tijekom pandemije

Наћин tvorbe: сид- + -и- + -дом- + -ец

Сидидомцы — законопослушные граждане, вынужденные соблюдать правила самоизоляции (*Дзен*, 02.10.2020).

С) Slaganje dviju (ili više) osnova riječi s afiksoidima – сложение с аффиксоидами

ВАКЦИНОКРАТИЯ – pokušaj državnih vlasti da prisile stanovništvo na cijepljenje protiv zaraze koronavirusom

Наћин творбе: вакцин- + -о- + -кратия

На смену демократии, которая десятилетиями воспевалась, как наивысшая ценность западного мира, происходит вакцинологический тоталитаризм, **вакцинократия** (*OK.RU*, 20.09.2021).

ВАКЦИНОФИЛ – о poborniku сijepljenja stanovništva protiv zaraze koronavirusom

Наћин творбе: вакцин- + -о- + -фил

„Кто там смеялся над чипированием? **Вакцинофилы** – в очередь!” В сети иронично восприняли новость о создании биочипа по борьбе с ковидом (*Собеседник*, 19.07.2021).

ВАКЦИНОФОБ – о osobi koja se boji сijepljenja protiv zaraze koronavirusom

Наћин творбе: вакцин- + -о- + -фоб

Вакцинофобы против вакцин-наци (*Коммерсантъ*, 01.08.2021).

„(...) Виктор Мережко, скончавшийся от последствий ковида, который, как **вакцинофоб**, довел до 95% поражения легких!” (*Комсомольская правда*, 03.02.2022).

ВИРУСОБЕСИЕ – о opsjednutosti idejom opasnosti virusa tijekom pandemije koronavirusa; о снаћним negativnim emociјama povezanim s njim

Наћин творбе: вирус- + -о- + -бесие

Сегодня СМИ и чиновники нагнетают **вирусобесие**, раздувая дикий страх перед обычным банальным ОРЗ и уничтожая экономику страны — правительство закрыло границы и торговлю и заставило сидеть людей дома (*Проза.ру*, 01.04.2020).

ГРЕЧКОМАНИЯ – о kupovnoj navali i повећаној potražnji за helјdom u prvim tjednima pandemije

Наћин творбе: гречка- + -о- + -мания

В Читу пришла **гречкомания**. Жители краевой столицы начали активно скупать продукты и товары первой необходимости (*Russia24.pro*, 23.03.2020).

КАРАНТИНОБЕС – u govoru COVID disidenata – о poborniku režima karantene i inicijatoru njenog uvođenja

Наћин творбе: карантин- + -о- + -бес

Какой бы ни была причина, локдауны Шанхая, словно в зеркале, отражают политику западных **карантинобесов** (*СВТВ Либертарианское СМИ*, 14.05.2022).

КАРАНТИНОМАНИЯ – о послушном pridržavanju režima samoizolacije i karantene

Наћин творбе: карантин- + -о- + -мания

От **карантиномании** — к карантинифобии? По дороге к обществу тотального карантина (*123ru.net*, 23.05.2020).

КАРАНТИНОФИЛ – о poborniku pridržavanja režima samoizolacije i karantene

Наћин творбе: карантин- + -о- + -фил

Даже законченный **карантинофил** должен понимать, что массовое ношение перчаток абсолютно бесполезно против ковида (*vaccine.ru*, 27.05.2020).

КАРАНТИНОФОБ – o protivniku pridržavanja režima samoizolacije i karantene

Наћин tvorbe: карантин- + -о- + -фоб

Голомордые **карантинофобы**, вместе со своими соратниками безмасочниками, голоносыками и подбородочниками, обзывают своих противников карантинобесами, масочниками, масколюбями, масконосами и намордочниками (*КОУНБ*, 09.03.2022).

КОВИДОЛОГ – o liječniku koji je postao specijalist za liječenje pacijenata zaraženih koronavirusom

Наћин tvorbe: ковид- + -о- + -лог

Паника не напрасная. **Ковидологи** объявили, что новый штамм устойчив к существующим вакцинам (*News24*, 26.11.2021).

КОВИДОМОР – o zarazi koronavirusom kao uzroku masovne smrti

Наћин tvorbe: ковид- + -о- + -мор

При этом победы не видно — **ковидомор** не прекращается, или даже ускоряется: Смертность в России в марте 2021 года выросла в сравнении с прошлым годом – в стране скончалось на 25,7% больше человек (...) (*LiveJournal*, 08.05.2021).

КОРОНАМАНИЯ – o pompi i uzbuđenju oko teme pandemije koronavirusa

Наћин tvorbe: корона- + -мания

Приходили плохие новости от знакомых и друзей, которые начинали страдать **коронаманией** и боялись заразиться от случайных людей и контактов, хотя были и серьёзные случаи (*Проза.ру*, 20.04.2020).

МАСКОМАНИЯ – o obaveznoj kupnji (na početku pandemije) medicinskih maski

Наћин tvorbe: маска- + -мания

„**Маскомания**”: В нижегородских аптеках наметился дефицит медицинских масок (*Комсомольская правда*, 05.02.2020).

ПЕРЧАТКОБЕСИЕ – o pompi zbog obaveznog nošenja sredstava osobne zaštite (medicinske maske i jednokratne rukavice) tijekom pandemije

Наћин tvorbe: перчатки- + -о- + бесие

С 12 мая в Петербурге и Москве открыт сезон маскарада и **перчаткобесия**. Отныне все граждане, желающие попасть в „наружу” должны быть в масках и перчатках (*МОЗГОКРАТИЯ*, 14.05.2020).

D) Slaganje dijelova dviju (ili više) osnova riječi – контаминация

АЛКОИЗОЛЯЦИЯ – o ispijanju alkoholnih pića kao obliku provođenja slobodnog vremena i zabave tijekom samoizolacije za vrijeme pandemije

Наћин творбе: алкоголь + изоляция

Алкоизоляция, или Наши люди на улице в одиночку не пьют (...) Как карантин повлиял на употребление алкоголя в Калининграде (*Комсомольская правда*, 28.05.2020).

БАРАНОВИРУС – 1. u govoru COVID disidenata – o zarazi koronavirusom kao fiktivnoj pojavi koja postoji samo virtualno ili u medijima, a pogoduje svjetskim poslovnim elitama 2. o neprimjerenom ponašanju ljudi kao reakciji na pandemiju koronavirusa

Наћин творбе: баран + -о- + коронавирус

Ясно только одно – в результате всемирной истерии население планеты поразил **барановирус** головного мозга, превратив большинство в хорошо управляемое стадо (...) (*Ставропольский Репортёр*, 18.06.2020).

ВЖОПЕРТИ – u strogoj samoizolaciji ili u zatvorenom prostoru **в жопе** (в безвыходной, в безнадежной ситуации, жарг.)

Наћин творбе: в жопе + взаперти

И, наконец, не самое цензурное, но весьма экспрессивное сленговое слово „**вжоперти**”, которое характеризует режим строгой самоизоляции (*ЧС ИНФО*, 28.03.2020).

ВИРУСОНОСЕЦ – o nositelju zaraze koronavirusom

Наћин творбе: вирус + -о- + авианосец

Армии операторов будут обзванивать всех подряд, справляться о самочувствии, а в случае возникновения жалоб или подозрений отправлять потенциальных **вирусоносцев** в стационар, либо закреплять в домашней изоляции (*Новая газета*, 31.05.2020).

ГРЕЧНИК – o особи koja tijekom pandemije podlegne panici i kupuje nužnu robu i nepokvarljive proizvode za buduću upotrebu

Наћин творбе: гречка + грешник

Во многих из этих слов чувствуется ирония и иногда злость, но помимо лексики их выражает и целые пласт шуток, мемов и присказок вроде покайтесь, „**гречники**” или „удаленушки и ее братца диванушки” (*ТАСС*, 02.12.2020).

ДИВАНОВИРУС – o boravku kod kuće, o provođenju stroge karantene u stanu

Наћин творбе: диван + -о- + коронавирус

К примеру, „балконный” – так называли все события, происходящие в одноименной локации квартиры, или „**дивановирус**” – пребывание дома из-за карантина (*metronews.ru*, 20.02.2022).

ЗОМБОВИРУС – u govoru COVID disidenata – o zarazi koronavirusom kao fiktivnoj pojavi koja pogoduje političarima i poslovnim ljudima

Наћин творбе: зомби + -о- + коронавирус

Новосибирский ученый: COVID-19 может стать „зомбовирусом” (*БезФормата*, 24.12.2021).

ИЗОЛЯЦИОНКА – samoizolacija zbog zaraze koronavirusom u periodu režima karantene

Наћин творбе: самоизоляция + дистанционка

Необходимость изолировать больных породила слова „изолянт”, „самоизолянт”, „изоляциянка”, с уходом на карантин связаны слова „карантец” и „карантикулы” (*Медицинский Вестник*, 06.09.2021).

ИНФЕЙКЦИЯ – o lažnim informacijama o zarazi koronavirusom

Наћин творбе: инфекция + фейк

Коронавирусная **инфейкция** – 4 марта президент России (...) поделился очередной неприятной правдой о коронавирусе COVID-19. Он идет к нам из-за рубежа не только как инфекция, но и как фейк (*РИА Новости*, 05.03.2020).

КОВИГИСТ – o osobi koja negira postojanje zaraze koronavirusom i ignorira preventivne mjere za suzbijanje njezina širenja

Наћин творбе: ковид + пофигист

К ним же относятся **ковигисты**, коронапофигисты или ковидиоты, которые упорно не верят во всю серьёзность пандемии, эдакое маскобесье, и не боятся заразиться, то есть „нацепить корону” или „стать коронованными” (*MediaFormatNews*, 17.11.2020).

КОВИДАРНОСТЬ – o uzajamnoj pomoći i međusobnoj potpori tijekom pandemije koronavirusa

Наћин творбе: ковид + солидарность

Появилось и такое слово, как „ковидарность” – соединение слов „ковид” и „солидарность”: мы были на удаленке, но все-таки вместе (*Комсомольская правда*, 18.03.2021).

КОВИДЛЕНД – o COVID bolnici

Наћин творбе: ковид + Диснейленд

В августе и начале сентября детские отделения в моем госпитале были забиты детьми с ковидом, и в реанимации не было ни одного места. Резиденты, падая от усталости, так и называли отделение — **ковидлэнд** (*Стенгазета*, 01.11.2021).

КОВИДОНАВТ – o liječniku, medicinskom radniku crvene zone, koji liječi oboljele od koronavirusa u protukužnom odijelu koje izgleda kao odijelo astronauta

Наћин творбе: ковид + космонавт

Кто такие **ковидонавты**? Видеорепортаж врача, работающего в одном из столичных медцентров (*Радио 1*, 23.04.2020).

ОБЕЗЗУМЕТЬ – izgubiti priliku za komunikaciju, učenje, rad koristeći platformu za videokonferencije Zoom; ostati bez video usluge Zoom

Način tvorbe: обезуметь + зум

Появилось слово „**обезумел**”, означающее, что у человека прекратился доступ в Zoom (*Городской портал Саратова*, 23.08.2021).

ПАНДЕМИОНАТ – o uvjetnom natjecanju zemalja u borbi protiv pandemije koronavirusa

Način tvorbe: пандемия + чемпионат

Пандемионат (...) Какие страны и почему справляются с эпидемией COVID-19 лучше: доклад (*Новая газета*, 28.04.2020).

СОЦДИСТАНЦИРОВАНИЕ – isto što i socijalno distanciranje

Način tvorbe: социальный + дистанцирование

В ВОЗ подчеркнули, что **соцдистанцирование** и мытье рук являются важным аспектом в борьбе с коронавирусом (*Газета.Ру*, 06.05.2020).

ФУФЛОВИРУС – u govoru COVID disidenata – o zarazi koronavirusom

Način tvorbe: фуфло + коронавирус

Причём самым убедительным аргументом был мой личный опыт. Что ни я, никто из моей семьи, никто из сотен людей с кем мы контактировали – никак не почувствовали на себе этот **фуфловирис** (*LiveJournal*, 16.12.2020).

ФУФЛОДЕМИЯ – u govoru COVID disidenata – o pandemiji koronavirusa

Način tvorbe: фуфло + пандемия

(...) из него выпорхнули инфодемия, паникодемия, фейкодемия, от которых отпачковалась **фуфлодемия** – как реакция на непроверенные лекарства, якобы помогающие от болезни (*Север.Реалии*, 16.10.2021).

4.2. Neologizmi posuđenice

4.2.1. Vanjezične posuđenice

АНТИВАКСЕР – o protivniku obveznog cijepljenja stanovništva protiv zaraze koronavirusom

Način tvorbe: od eng. anti-vaxxer

Антиваксеров среди врачей столько же, сколько и среди обычных людей. И найти профессоров, докторов и кандидатов, которые расскажут, что прививаться не надо, очень легко (*74.ру*, 13.11.2021).

АНТИМАСКЕР – o protivniku upotrebe medicinskih maski tijekom pandemije

Način tvorbe: od eng. anti-masker

Антимаскеры считают, что ношение маски приводит к повышенному риску заражения, так как на ткани оседает больше возбудителей инфекции, а организм слабеет из-за недостатка притока кислорода в лёгкие (*Большая Азия*, 24.10.2020).

ДОГШЕРИНГ – o posuđivanju ili iznajmljivanju psa za izlazak u šetnju, službeno odobrenu za vlasnike kućnih ljubimaca, tijekom režima karantene

Наћин tvorbe: od eng. **dog-sharing, dog sharing**

Добродушные (и немного корыстные) хозяева не отказывали. Такая практика получила название „догшеринг”. Без абсурда не обошлось: люди выгуливали и одалживали другим хомячков, черепашек и попугаев (*Коммерсантъ*, 25.06.2020).

ДОЛГИЙ КОВИД – post-COVID-19 sindrom

Наћин tvorbe: od eng. **long COVID**

Невролог Дорофеева: „Туман в голове” может быть одним из симптомов „долгого ковида” (*Life.ru*, 04.02.2022).

ЗУМ – komunikacijski servis za audio i videokonferencije na daljinu optimalnih softverskih karakteristika

Наћин tvorbe: od eng. **Zoom**

Благодаря нашим детям я научилась лучше пользоваться интернетом, создавать беседы в „зуме”, преподавать и давать мастер-классы (*Rodina.news*, 31.12.2020).

ЗУМБИ – ljudi opsjednuti komunikacijom putem Zooma

Наћин tvorbe: od eng. **zombie**

Эти „зумби” страдают от нового феномена, известного как „Zoom-истощение”, который используется для описания истощенности, возникающей от участия в видеоконференциях (*Isrageo*, 08.04.2021).

ЗУМБОМБИНГ – hakersko huligansko uplitanje u Zoom videokonferencijske razgovore s ciljem njihovog ometanja ili šokiranja organizatora i sudionika, a obićno se provodi u obliku prikazivanja nepristojnog materijala

Наћин tvorbe: od eng. **Zoombombing, Zoom bombing, Zoom-bombing**

Начался так называемый **зумбомбинг** — в чаты конференций вторгались боты или неизвестные люди, часто срывая мероприятие (*Коммерсантъ*, 12.04.2020).

КАРАНТЕЙЛЬ – o koktelima tijekom karantene kao sredstvu zabave i smirenja

Наћин tvorbe: od eng. **quarantail, карантин** (korijen) + **коктейль** (korijen)

Среди французов входят в моду новые способы употребления — совместная выпивка с помощью видеосвязи с друзьями. „Ватсаперитивы”, „скайперитивы”, „фейстаймперитивы” и прочие „карантейли” помогают, по словам их участников, скоротать время в карантине и не чувствовать одиночество (*Medaboutme*, 02.10.2022).

КАРАНТИН-ШЕЙМИНГ – javna osuda onih koji ne poštuju službene mjere za provođenje stroge karantene

Način tvorbe: od eng. **quarantine shaming**

Пандемија коронавируса породила нови феномен **карантин-шейминг**: общественное порицание тех, кто выходит на прогулку и не соблюдает пра-ви-ла социальной дистанции, рекомендуемые правительствами многих стран (*ЦЕХ*, 26.03.2020).

КОВИДИВОРС – razvod braka nakon vremena provedenog u samoizolaciji

Način tvorbe: od eng. **COVIDivorce**

Ковидиворс (...) Отправившись с рабочих мест домой, не все выдержали круглосуточную жизнь с женой или мужем. Пары перестали понимать друг друга, поняли, что они вообще чужие люди, и решили расстаться (*В1.ру*, 22.05.2020).

КОРОНОЈА – 1. o panici izazvanoj širenjem zaraze koronavirusom 2. o iracionalnom strahu od oboljevanja, zaraze

Način tvorbe: od eng. **coronoia**

Честь имею представить: коронофрения. Повеобразительней: **КОРОНОЈА**. Гибрид истерии, паранойи, невежества, глупости и повсюду поспевающей подлости, произведенный соединенными усилиями СМИ, интернет-сетей, политиков, чиновников, правоохранителей и широких народных масс (*LiveJournal*, 10.04.2020).

ЛОКДАУН – o strogoj karanteni i nizu restriktivnih mjera koje se primjenjuju u raznim zemljama svijeta u cilju sprječavanja širenja zaraze koronavirusom

Način tvorbe: od eng. **lockdown**

А узнав о **локдауне**, многие ринулись в торговые центры, чтобы подготовиться к зиме и жестким ограничениям (*Коммерсантъ*, 16.11.2020).

МАСКНЕ – o iritaciji ili upali kože lica uzrokovanoj dugotrajnim nošenjem medicinske maske

Način tvorbe: od eng. **maskne, mascne, маска** (korijen) + **акне** (korijen)

В сети обсуждают новую проблему — **маскне**: акне от постоянного ношения масок (*Нож*, 13.05.2020).

МАСКОМАТ – aparat koji prodaje ili бесплатно dijeli medicinske maske

Način tvorbe: od njem. **Maskomat**

Уже в понедельник два таких автомата начали работать в Вышкове. А теперь и в ратуше в Брно можно купить маски через **маскомат** в будни с 8 до 18 (*Дзен*, 26.03.2020).

ПЛАНДЕМИЈА – u govoru COVID disidenata – o pandemiji koronavirusa kao o provedbi posebnog plana zainteresiranih poslovnih elita, kao o rezultatu globalne zavjere

Način tvorbe: od eng. **plandemic**

Но европейские бюрократы и политические шестёрки тянут. Без всяких серьёзных оснований. Ведь **ПЛАНдемию** готовили с целью денег заработать (*Проза.ру*, 19.03.2023).

ПРОВАКСЕР – o poborniku cijepljenja protiv zaraze koronavirusom

Наћин tvorbe: od eng. **pro-vaxxer**

„Либералы, такие как я, выступают за то, чтобы набивать QR-код на руку, чтобы быть максимально свободными — ходить на концерты и в рестораны”, — описывал мне свою логику один из таких „**проваксеров**” (*Коммерсантъ*, 29.12.2021).

САНИТАЙЗЕР – dezinfekcijsko sredstvo za ruke kao sredstvo osobne zaštite od infekcije koronavirusom

Наћин tvorbe: od eng. **sanitizer**

В рамках текущей ситуации мы обеспечиваем курьеров средствами защиты (маски, перчатки, **санитайзеры**), а также ввели бесконтактную доставку (*ТАСС*, 11.06.2020).

СУПЕРРАЗБРАСЫВАТЕЛЬ – o osobi koja je nositelj zaraze koronavirusom i širi zarazu na veliki broj ljudi

Наћин tvorbe: od eng. **superspreader, super-spreader**

Если кто-то и должен быть замаскирован прямо сейчас, так это люди, которые были вакцинированы. Они **суперразбрасыватели**. Это ходячие биобомбы (*КОИТ*, 12.05.2021).

ФОМИТ – predmet kontaminiran patogenim mikroorganizmima ili drugim parazitima, pri dodiru s kojim postoji opasnost od zaraze koronavirusom

Наћин tvorbe: od eng. **fomite**

Нужно отметить, что COVID-19 передается при контакте, воздушно-капельным путем и через **фомиты** (*БезФормата.com*, 17.06.2021).

4.2.2. Unutarjezične posuđenice

БЕСКОНТАКТНЫЙ – 1. bez sklapanja ili prekidanja kontakata u električnim krugovima koji napajaju električni pogon 2. izvodi se bez dodirivanja zahvaćenog područja tijela rukama

Значенje neologizma: o radnji koja dopušta poštivanje službenih mjera za održavanje socijalne distance i provodi se bez fizičkog kontakta s drugom osobom

„При получении заказа соблюдайте правила безопасности: отдавайте предпочтение бесконтактной оплате и **бесконтактной** доставке заказа, при оплате через мобильный терминал используйте перчатки или после оплаты вымойте руки с мылом”, — говорится в аккаунте ведомства в Instagram (*Известия*, 28.12.2020).

ЗАРАЖЕНИЕ – 1. stanje nakon prodiranja uzročnika bolesti u organizam; zarazna bolest 2. širenje klica; infekcija

Значенje neologizma: zarazna bolest COVID-19

Днем ранее число **заражений** составило 37 067 — 31 августа выявили почти на 9 тысяч больше заражений, чем накануне (*Lenta.ru*, 31.08.2022).

ИММУНИТЕТ – sposobnost organizama da se odupru širenju infekcije u populaciji, nastala kao rezultat stjecanja osobnog imuniteta značajnog dijela njegovih predstavnika

Знаčenje neologizma: stvaranje imuniteta protiv bolesti COVID-19

„Мы не можем называть ковид сезонным заболеванием, он еще находится в пандемической фазе. Но не в той острой, когда **иммунитета** абсолютно не было”, — сказала госпожа Вуйнович (*Коммерсантъ*, 07.11.2022).

КАРАНТИН – 1. boravak osoba koje su oboljele od epidemijske bolesti ili koje su bile u kontaktu s bolesnicima od te bolesti, u izolaciji od zdravih osoba i pod sanitarnim nadzorom radi izbjegavanja širenja zaraze. 2. sanitarni pregled za one koji dolaze s područja zahvaćenih epidemijom.

Знаčenje neologizma: o karanteni za vrijeme pandemije koronavirusa; uvođenje i poštivanje službenih mjera u regijama koje određuje epidemijska situacija

(...) правительство отказалось от такого курса и ввело непопулярный и затратный, но эффективный жесткий **карантин** (*Republic.ru*, 26.06.2020).

МУТАНТ – vrsta organizma nastala mutacijom

Знаčenje neologizma: o novom (obično zaraznijem, agresivnijem i sl.) soju koronavirusa SARS-CoV-2 koji se pojavljuje kao posljedica mutacije

Мутант с повышенной заразностью: чем опасен новый штамм коронавируса „Пирола” (*БезФормата*, 19.09.2023).

ОРВИ – skr. „острая респираторная вирусная инфекция”, skupina akutnih respiratornih virusnih bolesti čovjeka uzrokovanih predstavnicima obitelji i rodova ortomikso-, paramikso-, reo-, rubir-, rino-, korona-, adeno- i herpesvirusa

Знаčenje neologizma: o akutnoj respiratornoj koronavirusnoj bolesti

Мы вызвали скорую, нам диагностировали **ОРВИ** и увезли в больницу, чтобы сделать анализы на коронавирус, – рассказала Гузель (*Комсомольская правда*, 12.02.2020).

ПАНДЕМИЯ – epidemija koja je poprimila široke, univerzalne razmjere

Знаčenje neologizma: o pandemiji koronavirusa

Политик призналась, что написала книгу во время **пандемии**. Работа над производением освободила ее от проблем, связанных с изоляцией во время **пандемии** коронавируса (*Газета.Ru*, 28.10.2022).

ПНЕВМОНИЯ – akutno ili kronično upalno stanje pluća koje uzrokuju virusi, bakterije ili kemikalije; upala pluća, pulmonija

Značenje neologizma: pneumonija, koja se razvija kao komplikacija infekcije koronavirusom i karakterizirana je vrlo teškim oblicima i visokom smrtnošću

В Саратовской области зарегистрировано 283 новых случаев коронавируса, **пневмонией** сопровождаются девять из них (*Коммерсантъ*, 12.10.2022).

ЭПИДЕМИЯ – 1. zarazna bolest koja se jako proširila 2. za označavanje nečega što se jako raširilo

Značenje neologizma: o epidemiji koronavirusa

„Обычно от начала **эпидемии** проходит месяц, у нас начался [рост заболеваемости] где-то в конце июля, значит в конце августа должен быть пик”, — считает Альтштейн (*Lenta.ru*, 04.08.2022).

4.3. Neologizmi nastali prema semantičkoj derivaciji

4.3.1. Metaforizacija

МАСКАРАД – 1. bal na kojemu su sudionici maskirani, u tematskim i fantastičnim kostimima 2. razigrana povorka ljudi u maskiranim kostimima 3. licemjerna osoba, krinka, pretvaranje

Značenje neologizma: obično u govoru COVID disidenata – o korištenju medicinskih maski tijekom pandemije koronavirusa

Маскарад во время чумы (...) Халатов и масок опять не хватает, но надо делать вид, что все в порядке (*Коммерсантъ*, 09.10.2020).

НАМОРДНИК – 1. pojas ili žičana mreža koja se nosi preko lica pasa ili drugih životinja 2. križni remen u konjskoj uzdi, koji ide uz nos

Značenje neologizma: medicinska maska kao sredstvo osobne zaštite od infekcije koronavirusom

„**Намордники** свои сами носите!” — орут одни. „Твари бездушные, из-за вас мы умираем”, — негодуют другие. Здесь уже нет места сарказму и ироничному юмору (*Огонёк*, 16.11.2020).

НАРУЧНИКИ – par metalnih obruča kojima se vežu ruke uhićenika

Značenje neologizma: zaštitne rukavice koje su se preporučale nositi na samom početku pandemije, dok se nije saznalo da se virus ne prenosi kontaktom s površinama

„Эпидемия взяточхватания. Надо объявлять карантин. Намордники – народу, **наручники** – взяточникам”, – предлагают свое видение проблемы пользователи (*gazeta-slovo.ru*, 26.03.2021).

ЧУМА – teška akutna zarazna bolest koja se lako širi među ljudima i u pravilu dovodi do smrti

Značenje neologizma: o epidemiji koronavirusa

Отказаться в пользу пострадавших и умерших от нынешней эпидемии, а также врачей и других категорий медработников, которые, как в войну, практически с голыми руками пошли в бой с этой **чумой** нашего века (*АиФ*, 13.05.2020).

4.3.2. Metonimizacija

БРИТАНЕЦ – stanovnik Velike Britanije

Značenje neologizma: varijanta SARS-CoV-2 virusa koja ima povećanu virulentnost i pojačano izbjegavanje neutralizacije protutijelima, a pojavila se u Velikoj Britaniji

Тем не менее „**британец**” благодаря своей высокой заразности продолжает распространяться в мире: за прошедшую неделю этот штамм обнаружен в десятке новых государств (*Коммерсантъ*, 31.01.2021).

4.3.3. Proširenje ili suženje značenja

ВАКЦИНА – 1. virus kravljih boginja koji se upotrebljava u cijepljenju protiv boginja 2. pripravak umrtvljenih, atenuiranih ili mrtvih mikroorganizama (uzročnika bolesti) koji se primjenjuje da bi se stvorila otpornost na bolest

Značenje neologizma: lijek namijenjen razvoju imuniteta na SARS-CoV-2 koronavirus, koji uzrokuje infekciju koronavirusom

В АТОР пояснили, что российским туристам будет необходимо предъявить сертификат о вакцинации одной из **вакцин**, которые признаются на Кипре. В этот список входят „Спутник V”, Sinopharm, Sinovac, AstraZeneca-Covishield, (...) (*Ведомости*, 22.01.2021).

ВОЛНА – 1. oscilatorni poremećaj koji se širi duž površine ili u vodenom stupcu bez pomicanja samih čestica vode 2. oscilatorni poremećaj u materijalnom okruženju ili u elektromagnetskom polju 3. pokret koji se u određenom trenutku pojačava, manifestacija nečega

Značenje neologizma: o porastu oboljelosti od zaraze koronavirusom nakon prethodnog pada

В результате очередная **волна** заболеваемости, как отмечает агентство, продлится еще один-два месяца (*Коммерсантъ*, 23.12.2022).

вторая, третья волна – други, трећи вал; o razdoblju naglog rasta broja slučajeva koronavirusa u Rusiji nakon razdoblja pada; o razdoblju povećane zaraze koronavirusom

(...) процент положительных результатов наглядно отражает подъем заболеваемости COVID-19, который начался осенью 2020 года. Полученные данные — дополнительная иллюстрация того, что **вторая волна** была намного более массовой, чем первая (*Коммерсантъ*, 02.02.2021).

ДИСТАНЦИОНКА – 1. o daljinskom upravljaču 2. o učenju na daljinu

Знаčenje neologizma: 1. o školovanju na daljinu ili provođenju metoda učenja na daljinu za vrijeme pandemije koronavirusa 2. o radu na daljinu za vrijeme pandemije koronavirusa 3. o karanteni i samoizolaciji uzrokovanoj pandemijom koronavirusa COVID-19

„Мы не ставим знак равенства между дистанционным и очным образованием. Нет людей, которые бы хотели перевести школьников полностью на **дистанционку**. Мы выбираем между очным образованием и здоровьем детей” (*Независимая газета*, 18.11.2020).

ЗЕЛЁНЫЙ – 1. koji ima boju mladog ili neuvelog lišća, trave itd. 2. odnosi se na vegetaciju; koji se sastoji od zelenila, obrastao raslinjem 3. koji nije sazrio (plod, usjev) 4. mlad, neiskusан, neodrastao

Знаčenje neologizma: boja koja ukazuje na nisku razinu učestalosti zaraze koronavirusom u usporedbi s drugima – o zemlji ili regiji

Сейчас большинство областей страны и Киев находятся в красной зоне, в **зеленой** нет ни одного региона (*ТАСС*, 05.12.2021).

зелёный список – zelena lista – popis zemalja u kojima je, u usporedbi s drugim zemljama niska stopa zaraze koronavirusom te su, stoga, dopuštena turistička putovanja

Россия включена в „**зеленый список**” стран, безопасных с точки зрения эпидемиологии COVID-19 (*Газета.Ru*, 04.08.2020).

КОРОНАВИРУС – virus iz porodice virusa *Coronaviridae*

Знаčenje neologizma: 1. virus, soj koronavirusa SARS-CoV-2 koji uzrokuje bolest COVID-19 2. zarazna respiratorna bolest COVID-19 uzrokovana koronavirusom SARS-CoV-2 3. o pandemiji koronavirusa 4. o radnim i životnim uvjetima karakterističnima za pandemiju koronavirusa

По статистике ВОЗ, в России от **коронавируса** по состоянию на начало октября умерла 21 000 человек (*Ведомости*, 07.10.2020).

Бизнес подхватил **коронавирус** (...) Ярославские предприниматели ищут защиту от проблем, вызванных пандемией **коронавируса** (*Коммерсантъ*, 20.03.2020).

бессимптомный, лёгкий, острый, тяжёлый, китайский коронавирус – besimptomан, lak, oštar, težak, kineski koronavirus

Даже после **лёгкого** или **бессимптомного коронавируса** пациенты нередко жалуются на ухудшение памяти (*Царьград*, 20.01.2022).

Чем **китайский коронавирус** опасен для мира (*Ведомости*, 24.01.2020).

Тяжёлый коронавирус больше не существует (*Медикфорум*, 25.10.2022).

КОРОНОВАННЫЙ – osoba koja je okrunjena za kralja

Знаčenje neologizma: koji je zaražen koronavirusom

Тестов на коронашку не было, а когда появились, то их было мало и их делали только тем, кто приехал из-за границы или контактировал с выявленным **коронованным** (*Континенталистъ*, 25.04.2020).

КРАСНЫЙ – 1. koji ima boju jedne od primarnih duginih boja, nekoliko nijansi od ružičaste do smeđe 2. koji je politički orijentiran kao stranke i ideologije koje za simbol uzimaju crvenu boju (ob. komunisti i socijalisti), ekstremna ljevica 3. povezan s revolucionarnim komunističkim sustavom 4. crveni (revolucionari, komunisti) 5. lijepo, elegantno, ukrašeno

Značenje neologizma: boja koja ukazuje na najveću učestalost zaraze koronavirusom u usporedbi s drugima – o zemlji ili regiji

Названы остающиеся в „красной зоне” по COVID-19 регионы (*Парламентская газета*, 21.08.2020).

МАСКА – 1. pokrivalo za lice s izrezima za oči 2. u maškarama – maskirana osoba 3. ritualna maska u obliku glave čudovišta ili zvijeri, korištena kod nekih naroda tijekom vjerskih predstava i obrednih igara 4. licemjernost, pretvaranje (o osjećajima) 5. dio zaštitne opreme sportaša (u mačevanju, hokeju i sl.) za zaštitu lica od ozljeda 6. zaštitna ili izolacijska obloga za lice, koja se koristi za određene vrste poslova (npr. tijekom kirurških operacija) 7. uređaj za vojnu kamuflažu 8. kozmetička maska za njegu kože lica

Značenje neologizma: medicinska maska kao sredstvo osobne zaštite od infekcije koronavirusom

Когда ввели бессмысленный карантин, когда через СМИ устроили панику заодно с индуцированным психозом. Когда без всяких законных оснований людей обязали носить бессмысленные **маски** и еще более бессмысленные перчатки (*Советская Россия*, 20.07.2021).

ПЕРЧАТОЧНИК – 1. onaj koji se bavi šivanjem, izradom rukavica 2. trgovac rukavicama

Značenje neologizma: o poborniku obveznog nošenja rukavica i maski kao osobne zaštitne opreme tijekom pandemije koronavirusa

Касаемо масочников и **перчаточников** – вот же засрали людям мозги. Вижу периодически, как, например, выходят из магазина муж с женой в масках и перчатках, с пакетами продуктов, садятся в машину, и, не снимая масок, уезжают (*LiveJournal*, 04.05.2020).

САМОИЗОЛИРОВАТЬСЯ – izolirati se

Značenje neologizma: sukladno službenim naredbama prijeći na samoizolaciju tijekom pandemije koronavirusa

По словам ученого, при обнаружении таких симптомов лучше сразу же **самоизолироваться** и сделать тест на наличие коронавирусной инфекции (*Ведомости*, 17.02.2022).

САМОИЗОЛЯЦИЯ – 1. izolirati se 2. politika samoizolacije (smjer u vanjskoj politici) 3. samoizolacija pojedinca (simptom u psihijatriji) 4. magnetska samoizolacija, učinak samoizolacije

Значение неологизма: 1. niz mjera službeno uvedenih u proljeće 2020. u vezi s karantenom zbog koronavirusa koje predlažu ograničenje slobodnog kretanja građana 2. izolirati se od ostalih građana radi prevencije bolesti 3. stroga karantena zbog zaraze koronavirusom

Но ведь у нас есть государство, которому мы платим налоги. Почему оно не заботится о тех, кто остался без работы из-за **самоизоляции**? (*Известия*, 17.05.2020).

УДАЛЁНКА – 1. о нечѐму што се налази на знатној удаљености 2. о удаљеном приступу информацијским ресурсима; даљински приступ 3. о раду на даљину

Значение неологизма: 1. о раду на даљину тјеком пандемије коронавируса 2. о настави на даљину тјеком пандемије коронавируса

В конце недели Сергей Собянин обратился к столичным работодателям с призывом отправить сотрудников обратно на **удаленку** (*Газета.Ру*, 25.09.2020).

5. ZAKLJUČAK

Do sada je već utvrđeno da se u ruskom jeziku s početka 2020. godine događaju vrlo intenzivne promjene. Epidemija koronavirusa iznenada je ušla u naše živote i pritom nametnula nova životna pravila. Ljudi su bili primorani zatvoriti se u karantenu, koja je zatim dovela do socijalnog distanciranja, a neke i do samoizolacije. Radom i boravkom kod kuće za vrijeme trajanja strogih epidemioloških mjera, ljudi su se na Internetu našli na milosti i nemilosti novog, nepoznatog jezika kojeg su morali usvojiti kako bi pravilno razumjeli aktualne događaje i prilagodili se novim uvjetima. Od ožujka 2020. godine ruski jezik obogaćen je mnogim novim riječima i pojmovima.

Nadovezujući se na dosad predstavljene činjenice i analizu istraživanja ruske neologije, 2020. godine su zbog pandemije koronavirusa u opću uporabu ušli raznorazne riječi. Što već spomenuta specijalizirana medicinska terminologija, što žargonski nazivi za pojave povezane s širenjem virusa i reakcijom ljudi na njega. Među novim riječima koje su se pojavile u tom razdoblju, posebno se ističu termini koji označavaju novu bolest: *коронавирус* i *COVID-19*. Obje riječi brzo su se prilagodile pravilima ruskog jezika. U svakodnevnom govoru češće se koristi imenica *корона*, nastala skraćivanjem riječi *коронавирус*. Posuđena kratica *COVID-19* transliterirana je u ruski jezik kao *ковид*. Za razliku od riječi *коронавирус*, imenica *ковид* apsolutni je neologizam 2020. godine. Oba neologizma odmah su postala osnovom za niz novih riječi. Tako su ključne riječi prve polovice 2020. godine postale *ковид* i *коронавирус*. U ruskom jeziku te riječi korištene su kao sinonimi, a odlikuje ih i višeznačnost, što dokazuje niz sintagmatskih veza koje tvore.

Cilj ovog rada bio je istražiti koji su tvorbeni načini najčešće korišteni za stvaranje neologizama tijekom pandemije koronavirusa. Za analizu tvorbenih neologizama korištene su metoda klasifikacije, metoda tvorbene analize riječi (rašćlanjivanja tvorenice na tvorbene sastavnice) te semantička i konceptualna metoda. U radu je analizirano 156 leksema koji su podijeljeni u tri kategorije ovisno o tvorbenim načinima nastanka riječi u ruskoj jeziku: posuđenice, tvorbeni i semantički neologizmi. Skupina tvorbenih neologizama podijeljena je na neologizme nastale afiksanim načinima tvorbe riječi, tj. jednostavne izvedene neologizme (prefiksalni i sufiksalni način, način kombinirane afiksacije), neologizme nastale bezafiksanim načinom tvorbe riječi, neologizme nastale skraćivanjem i neologizme nastali slaganjem, odnosno složene riječi (slaganje bez interfiksa, slaganje s interfiksom, slaganje s afiksoidima i kontaminacija).

Analizom su izdvojeni najproduktivniji načini tvorbe riječi. To su afiksadni način tvorbe koji broji 40 neologizama i tvorba riječi slaganjem kojom je nastalo 62 analiziranih neologizama. U primjerima afiksadne tvorbe neologizama nalazimo najviše broj imenica, nešto manje glagola i pridjeva, a većina ih ipak nastaje prefiksno-sufiksni načinom tvorbe. Tu su se našle riječi poput: *антивакцинник, безмасочник, доковидный, залокдаунить, отковидить, перековидить, погулянец, послековидный, разизолироваться, раскарантиниться, сковидиться, экс-ковидник* itd. Skupina neologizama nastalih slaganjem uključuje najviše neologizama, a to su uglavnom imenice koje označavaju pojave vezane za pandemiju koronavirusa poput: *ковид-апокалипсис, ковид-кризис, коронадепрессия, коронапаника, вакцинобесие, карантиномания, изоляционка, фуфлодемия* i druge. U tvorbi slaganjem najviše je neologizama nastalo slaganjem osnova riječi bez interfiksa kao što su: *дачаизоляция, ковид-диссидент, ковид-идиот, коронаалармист, коронаоптимист, лайт-карантин* i *маска-экран*. Tvorba slaganjem riječi s afiksoidima ruskoga jezika broji 14 neologizama s početnim komponentama kolokvijalnih naziva virusa – *корона* i *ковид*, što se može vidjeti na primjerima: *вакцинократия, карантинofil, ковидолог, ковидомор* i *коронамания*. Prema rezultatima istraživanja može se zaključiti da se većina takvih neologizama odnosi na opis osoba i njihov odnos prema aktualnim događajima u državi. Skupina neologizama nastalih kontaminacijom je također brojna i uključuje 18 novih leksema nastalih spajanjem već poznatih riječi s vrlo produktivnim osnovama pandemijskog rječnika, odnosno komponentata *вирус-*, *карантин-*, *ковид-*. Primjeri kontaminacija prisutnih u medijima su brojni, a ovaj način tvorbe neologizama najčešće se koristi pri pokušaju originalnog i posebnog izričaja govornika, tj. pri stvaranju jezične igre. Među analiziranim neologizmima nalaze se *инфейкция, вэжперти, фуфловирус, алкоизоляция* i ostali. Najmanje produktivni načini su bili bezafiksadni tvorba u koju su svrstana tek 4 neologizma i skraćivanje s 5 pronađenih neologizama.

Posuđenice su također brojna skupina neologizama prema rezultatima analize. Većina ih je nastala kao reakcija društva na pandemiju, a kako pandemiju koronavirusa možemo smatrati globalnim događajem, za pretpostaviti je da će se pronaći posuđenice iz stranih jezika. Skupina vanjskih posuđenica broji 19 neologizama preuzetih uglavnom iz engleskog jezika kao što su – *антимаскер, зум, карантейль, ковидиворс, локдаун, проваксер, санитайзер* i dr. U ovom radu 9 je neologizama koji pripadaju skupini unutarnjih posuđenica. Oni uglavnom pripadaju rječnicima specijalizirane terminologije, ovdje medicinske, te svakodnevnog

govornog izričaja. Primjeri unutarnjih posuđenica koronavirusne epohe u ruskom jeziku su – *бесконтактный, карантин, ОРВИ, пандемия, пневмония* itd.

Semantički neologizmi su oni koji su prethodno postojali u jeziku, ali su tijekom pandemije doživjeli semantičke promjene. Najčešći su primjeri proširivanja ili sužavanja značenja riječi. Dvanaest je takvih neologizama u analizi, a među najčešćima u uporabi izdvajaju se *вакцина, дистанционка, коронавирус, маска, перчаточник, самоизоляция* i *удалёнка*. U primjere semantičkih neologizama ubrajamo lekseme kojima je značenje za vrijeme pandemije metaforizirano, kao što su *маскарад, намордник* i *чума*. Na kraju, pronađen je jedan slučaj metonimizacije, a to je riječ *британец*.

Naposljetku, možemo zaključiti da je tvorbena derivacija neologizama svakako najbrojnija kategorija u ovoj analizi što odgovara pretpostavci napravljenoj na početku rada. Gledajući na korpus rječnika koronavirusne epohe, tvorbe riječi dodavanjem raznih afiksa ruskog jezika te slaganjem osnova riječi uvelike prednjače nad ostalim tvorbenim procesima ruskog jezika.

Otkako je došlo do iznenadnog prezasićenja aktivnog leksika, lingvisti raspravljaju o tome koji je *rok trajanja* neologizama koronavirusne epohe, odnosno koliko će se isti zadržati u aktivnoj upotrebi među govornicima ruskog jezika. Pretpostavlja se da će mnogi neologizmi biti u upotrebi do kraja pandemije koronavirusa u Rusiji, a da će zatim postati historizmi i zapasti u pasivni dio leksika ruskog jezika. Na njihovo mjesto doći će neke nove riječi, relevantne za novija društvena, gospodarska i politička događanja u Rusiji i svijetu. Međutim, neki neologizmi će ostati u upotrebi jer će ljudi zasigurno još neko vrijeme pamtit i ovu pandemiju svjetskih razmjera. Tako se smatra da će se uporabljivati riječi koje se po mnogim stručnjacima svrstavaju u simbole epohe koronavirusne pandemije, primjerice *ковид, коронавирус, карантин, пандемия, эпидемия, изоляция, дистанционка* i neki njihovi sinonimi. Naravno, tek će s vremenom biti moguće donijeti nešto objektivnije znanstvene zaključke o tome koje će riječi ostati u jeziku i ući u rječnike. Zasad je, sudeći po broju radova osvanulih na Internetu, još uvijek posebno zanimljiv pregled leksika koronavirusne epohe koji se uzima kao inspiracija za daljnja istraživanja, a služi i kao materijal za proučavanja raznoraznih neoloških procesa kao što su semantičke promjene u riječima, načini i brzina prilagodbe posuđenica i načina tvorbe neologizama ruskog jezika.

6. BIBLIOGRAFIJA

1. Akademik. <https://academic.ru/> (20. siječnja 2024).
2. Argumenty i Fakty. <https://aif.ru/> (14. studenoga 2023).
3. Blagus Bartolec, Goranka. 2020. Jezik u doba korone. *Hrvatski jezik* 7, br. 2: 30–32. <https://hrcak.srce.hr/240079> (26. siječnja 2024).
4. Buljan Flander, Gordana i dr. 2020. Zaštitni i rizični čimbenici u prilagodbi na pandemiju COVID-19 u Republici Hrvatskoj. *Socijalna psihijatrija* 48, br. 3: 285–300. <https://doi.org/10.24869/spsih.2020.285> (26. siječnja 2024).
5. Demičeva, Ju. V. 2022. Suščestvitel'nye s suffiksoidami –man, -fil, -ljub i –fob v sovremennom ruskom jazyke (na materiale Nacionalnogo korpusa ruskogo jazyka). *Voprosy žurnalistiki, pedagogiki, jazykoznanija*. Vol. 41, br. 4: 715–724. <https://jpl-journal.ru/index.php/journal/issue/view/13/19> (10. lipnja 2024).
6. Dzen. <https://dzen.ru/> (14. studenoga 2023).
7. Fatkullina F. G. i P. P. Tuktamyševa. 2022. Slovoobrazovatel'nye modeli neologizmov koronavirusnoj èpohi. *Vestnik Baškirskogo universiteta*. Vol. 27, br. 1: 174–178. <https://cyberleninka.ru/article/n/slovoobrazovatelnye-modeli-neologizmov-koronavirusnoj-epohi/viewer> (10. lipnja 2024).
8. Fink, Željka. 2022. O neologizmima u ruskom jeziku epohe koronavirusa (o dvjema publikacijama objavljenima u Sankt-Peterburgu 2020. i 2021. godine). *Filologija* br. 78: 169–182. <https://hrcak.srce.hr/282452> (26. siječnja 2024).
9. Gekkina, E. N. 2021. Koronavirusnaja èpoha v zerkale jazyka. *Šagi* Vol. 7, br. 4: 322–331. <https://cyberleninka.ru/article/n/koronavirusnaya-epoha-v-zerkale-yazyka> (20. siječnja 2024).
10. Gromenko E.S., A.S. Pavlova i M.N. Priěmyševa. 2020. O „kovidno-koronavirusnyh“ processah v ruskom jazyke 2020 goda. *Studia Slavica Hung* 65, br. 1: 1–22. <https://iling.spb.ru/publications/849> (20. siječnja 2024).
11. Izvestija. <https://iz.ru/> (14. studenoga 2023).
12. Jegorova, E.V., E. I. Krašeninnikova, i N. A. Krašeninnikova. 2021. Neologizmy èpohi koronavirusa. *APF&PL. Tematičeskij vypusk: Ličnost i obščestvo v sovremennom civilizacionnom prostranstve: jazyk i politika* br. 4: 207–216. https://www.researchgate.net/publication/357327907_Neologisms_of_COVID_Era (26. siječnja 2024).

13. Kolmakova V. V. i E. V. Neroda. 2021. Strukturno-semantičeskie osobennosti neologizmov, vyzvannyh rasprostraneniem koronavirusnoj infekcii. *Vestnik Udmurtskogo universiteta. Serija „Istorija i filologija”*. Vol. 31, br. 5: 978–986. <https://cyberleninka.ru/article/n/strukturno-semanticheskie-osobennosti-neologizmov-vyzvannyh-rasprostraneniem-koronavirusnoj-infektsii/viewer> (10. lipnja 2024).
14. Kommersant. <https://www.kommersant.ru/> (14. studenoga 2023).
15. Komsomol'skaja pravda. <https://www.kp.ru/> (14. studenoga 2023).
16. KONT. <https://cont.ws/> (14. studenoga 2023).
17. LiveJournal. <https://www.livejournal.com/> (14. studenoga 2023).
18. Miturska-Bojanovska, J. 2021. „Pandemijnye“ kontaminanty. U: *Russkij jazyk koronavirusnoj èpohi: Kollektivnaja monografija*, ur. M. H. Priëmyševa, 406–419. Sankt Peterburg: Institut lingvističeskikh issledovanij RAN. <https://iling.spb.ru/publications/334> (14. studenoga 2023).
19. Moskovskij komsomolec. (14. studenoga 2023).
20. Nečaeva, I. V. 2021. Inojazyčnye zaimstvovanija kovidnoj èpohi v pis'mennom jazyke (normativnyj aspekt). U: *Russkij jazyk koronavirusnoj èpohi: Kollektivnaja monografija*, ur. M. H. Priëmyševa, 439–453. Sankt Peterburg: Institut lingvističeskikh issledovanij RAN. <https://iling.spb.ru/publications/334> (14. studenoga 2023).
21. Novoe v ruskoj leksike. Slovarnye materialy. <https://neolex.iling.spb.ru/> (20. siječnja 2024).
22. Paseva, A. D. 2016. Neologizmy, ih tipy i puti formirovanija v sovremennom ruskom jazyke. *Tavričeskij naučnyj obozrevatel'* 6, br. 1–3: 213–215. <https://cyberleninka.ru/article/n/neologizmy-ih-tipy-i-puti-formirovaniya-v-sovremennom-ruskom-yazyke> (20. siječnja 2024).
23. Popova, T. V. 2005. *Russkaja neologija i neografija*. Ekaterinburg: GOU VPO UGTU–UPI, Federal'noe agentstvo po obrazovaniju. <https://study.urfu.ru/Aid/Publication/174/1/Popova.pdf> (20. siječnja 2024).
24. Prokofjeva, N. A. i E. A. Ščeglova. 2021. Rol' media v sozdanii jazyka koronavirusnoj èpohi: Pandemija slovotvorčestva. U: *Russkij jazyk koronavirusnoj èpohi: Kollektivnaja monografija*, ur. M. H. Priëmyševa, 52–65. Sankt Peterburg: Institut lingvističeskikh issledovanij RAN. <https://iling.spb.ru/publications/334> (14. studenoga 2023).
25. Proza. <https://proza.ru/> (14. studenoga 2023).

26. Raciburskaja, L. V. 2021. Novye slovoobrazovatel'nye gnezda s „koronavirusnoj“ leksikoj. U: *Russkij jazyk koronavirusnoj èpohi: Kollektivnaja monografija*, ur. M. H. Priëmyševa, 355–378. Sankt Peterburg: Institut lingvistièeskikh issledovanij RAN. <https://iling.spb.ru/publications/334> (14. studenoga 2023).
27. Rozentalj D. È., I. B. Golub i M. A. Telenkova. 2010. *Sovremennyj russkij jazyk*. 11. izd. Moskva: Ajris-press. https://drive.google.com/file/d/1WRREdFa-IpGJdRYQKu8RV9_JPhQN8IC/view (18. svibnja 2024).
28. *Slovar' russkogo jazyka koronavirusnoj èpohi*. 2021. Sankt Peterburg: Institut lingvistièeskikh issledovanij RAN. <https://iling.spb.ru/publications/341> (14. studenoga 2023).
29. Sobesednik. <https://sobesednik.ru/> (14. studenoga 2023).
30. Stihi. <https://stihi.ru/> (14. studenoga 2023).
31. Susi, Eva. 2023. Neologizmy-agentivy russkogo jazyka v period pandemii COVID-19: K voprosu o klassifikacii koronavirusnyh neologizmov, oboznaèajušèih naimenovanija lic. Mag. rad, University of Helsinki, Faculty of Arts. HELDA <http://hdl.handle.net/10138/358951> (26. sijeènja 2024).
32. Štrkalj Despot, Kristina. 2020. Kako koronavirus mijenja jezik kojim govorimo (i mislimo)? *Hrvatski jezik* 7, br. 2: 1–7. <https://hrcak.srce.hr/240073> (26. sijeènja 2024).
33. Vasilj, Ivan i Ivona Ljevak. 2020. Epidemiološke karakteristike COVID-a 19. *Zdravstveni glasnik* 6, br. 1: 9–18. <https://hrcak.srce.hr/238970> (26. sijeènja 2024).
34. Vedomosti. <https://www.vedomosti.ru/> (14. studenoga 2023).
35. Vzgljad. <https://vz.ru/> (14. studenoga 2023).

Sažetak:

Neologizmi u doba koronavirusa u ruskim medijima

Svakodnevni život za vrijeme trajanja pandemije koronavirusa ogleda se, prije svega, u rječniku ruskog jezika. S vremenom se pojavljuju neologizmi stvoreni prema postojećim pravilima i načinima tvorbe riječi ruskog jezika. Glavno je pitanje istraživanja koji se tvorbeni načini najčešće koriste za stvaranje neologizama tijekom pandemije. U teoretskom dijelu rada razmatraju se razlozi nastanka i uloga medija kao glavnog posrednika u rasprostranjivanju neologizama koji su se pojavili u razmatranom razdoblju, kada se jezik značajno obogatio mnoštvom novih leksičkih jedinica. Obrađuju se suvremeni načini tvorbe riječi i njihove klasifikacije u kontekstu teorijske neologije. Istraživanje se temelji na analizi neologizama *koronavirusne epohe* i primjerima njihove upotrebe u širokom prostoru ruskih medija. U procesu istraživanja razmatran je niz novih riječi u ruskom jeziku, a neologizmi odabrani iz materijala pronađenih u medijskom prostranstvu analizirani su prema načinu tvorbe riječi i ovisno o tome podijeljeni u tri skupine: posuđenice, tvorbeni i semantički neologizmi. Najplodotvornije riječi bile su riječi *ковид*, *коронавирус* i *корона* jer su se pokazale najproduktivnijim osnovama za stvaranje novotvorenica. Zaključak je istraživanja da tvorbeni neologizmi nastali afiksacijom i slaganjem čine najbrojniju skupinu neologizama nastalih u doba pandemije.

Ključne riječi: jezik epohe koronavirusa, leksik koronavirusa, neologizmi, načini tvorbe riječi, aktivni rječnik, COVID-19, koronavirus

Резюме:

Неологизмы коронавирусной эпохи в российских СМИ

Повседневная жизнь времени пандемии коронавируса отражается, прежде всего, в лексике русского языка. Со временем появляются неологизмы, созданные по существующим правилам и способам словообразования русского языка. Основной вопрос исследования заключается в том, какие способы словообразования применяются для создания неологизмов в условиях пандемии. В теоретической части работы рассматриваются причины появления неологизмов и роль СМИ как основного посредника в распространении неологизмов, возникших в исследуемый период, когда язык значительно пополнился множеством новых лексических единиц. Рассматриваются современные способы словообразования и их классификация в контексте теоретической неологии. Исследование основано на анализе „коронавирусных“ неологизмов и примерах их употребления в широком пространстве российских СМИ. В процессе исследования был рассмотрен ряд новых слов в русском языке, а неологизмы, отобранные из материалов, найденных в медиaprостранстве, проанализированы по способам словообразования и, в зависимости от этого, разделены на три группы: заимствования, словообразовательные и семантические неологизмы. Наиболее продуктивными словами рассматриваемой эпохи стали *ковид*, *коронавирус* и *корона*, так как они оказались самыми продуктивными основами для создания новых слов. Анализ показал, что словообразовательные неологизмы, возникшие путем аффиксации и сложения, составляют самую многочисленную группу неологизмов, появившихся в период пандемии.

Ключевые слова: язык коронавирусной эпохи, коронавирусная лексика, неологизмы, способы словообразования, активный словарь, COVID-19, коронавирус

Abstract:**Neologisms of the coronavirus era in Russian media**

The everyday life during the coronavirus pandemic is reflected, first and foremost, in the vocabulary of the Russian language. The neologisms that have appeared in Russian were created according to the existing rules and models of word formation. The main question of this research is which word formation methods were most frequently used in the process of creating neologisms during the pandemic. The theoretical part of the thesis discusses the issues of the emergence of these neologisms and role of the media as the main intermediary in the diffusion of neologisms that appeared during the coronavirus era, when the language was significantly enriched with numerous lexical units. The contemporary methods of word formation and their classifications are considered in the context of theoretical neology. The research is based on the analysis of neologisms of *coronavirus era* and examples of their usage in the broad sphere of Russian media. In the research process, a wide range of new words in the Russian language was examined, and the neologisms selected from materials found in the media were analyzed according to their word formation method. Furthermore, the neologisms were categorized into three groups, depending on the word formation method that defines them: borrowings, word-formation neologisms, and semantic neologisms. The most productive words of the analyzed era were *ковид*, *коронавирус* and *корона* as they proved to be the most productive bases for the creation of new words. The conclusion of the research is that word-formation neologisms created through affixation and compounding constitute the largest group of neologisms that emerged during the pandemic.

Key words: language of the coronavirus era, coronavirus vocabulary, neologisms, word formation methods, active vocabulary, COVID-19, coronavirus